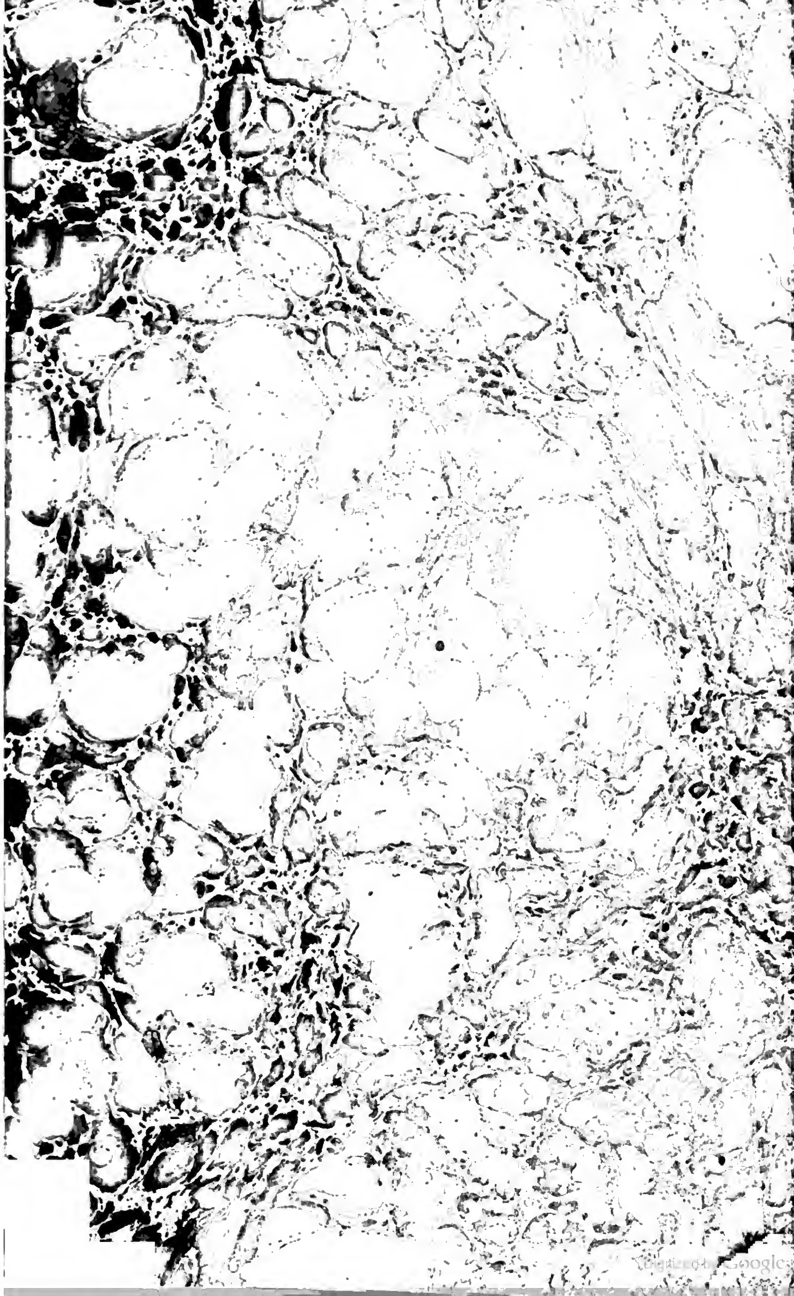
Las Monjas de Sant Ayman

Àngel Guimerà

Digitized by Google

Google

Digitized by Google

Digitized by Google

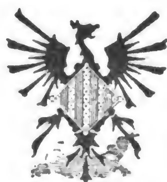
Digitized by Google

Digitized by Google

Ángel Guimerá

Las monjas de Sant Ayman

LLEGENDA DRAMÁTICA

BARCELONA
IMPREMPTA LA RENAIXENSA
1895

Digitized by Google

Digitized by Google

LAS MONJAS DE SANT AYMAN

Digitized by Google

Digitized by Google

Las monjas de Sant Ayman

LLEGENDA DRAMÁTICA

EN QUATRE ACTES Y EN VERS

ORIGINAL DE

Ángel Guimerá

Estrenada en lo *Teatre Catalá,* instalat en lo de Novetats, la vetlla del 24 d' Abril de 1895.

BARCELONA
IMPREMPTA LA RENAIXENSA
1895

Digitized by Google

Ningú podrá traduhir, representar ni reimprimir aquesta producció, sense permís de son autor.

D. Joan Molas y Casas, qual despatx se troba en lo carrer del Hospital, número 12 y 14, pis segon, es l' ùnich encarregat d' aquesta obra, y ab ell deurán entendres tots los teatres y societats que vulgan representarla.

Quedan reservats tots los drets.

La música que'l mestre D. Enrich Morera ha escrit pera Las monjas de Sant Ayman va distribuhida en los següents llochs.

ACTE I. Preludi, seguint la orquesta fins que Severí interromp lo ball. — Tota la escena de Pere l' Ermitá. — Al anar á acabar lo cuadro primer. — Mentres beuhen á taula Roger, Tibalt y Renat. — Y al acostarse 'l final del acte.

ACTE II. Preludi que acaba avans d' enrahonar los actors. — Tot lo dels bruixots y bruixas; afegint pera la melopea, quan diu Roger en la pág. 83. «...Un tant sols! Un! Ma Euda.» lo següent «Ah tu! O t' arrenco la llengua que no 't vol.» — Tot lo cuadro tercer y cuart fins á caure 'l teló.

ACTE III. Preludi. — Lo monólech primer de Roderich. — Mentres devallan de la montanya los casats y acompanyament — L' últim monólech de Roderich y en tant devallan de la montanya Roger y Euda. — Lo final del cuadro primer. — Lo final del cuadro segon y comensament del tercer. — Y una part del cuadro tercer fins á caure 'l teló

ACTE IV. Preludi. — Pas per la escena del Emir y la seva comitiva. — Final del primer cuadro y pas al segon. — Tot lo cuadro del assalt de las murallas. — Y tot lo cuadro quint y apoteossis.

Digitized by Google

A D. Salvador Mir y Pujol,

que tant interés mostra per l' esplendor del art escénich catalá, dedica son autor la present llegenda, per ell portada, sens perdonar sacrificis, á las taulas del Teatre de Novetats de Barcelona.

Digitized by Google

REPARTIMENT

PERSONATGES	ACTORS
EUDA.	D.ª Concepció Ferrer.
ROLDANA.	» Concepció Palá.
URILDA.	» Adelina Sala.
SOR MAHALTA.	» Elvira Morera.
OLIVETA..	» Caterina Fontova.
SOR ALDENA	» Dolors Delhom.
SOR AMON.	» Carme Gumá.
BERENGUERA.	» Maria Caparó.
RODERICH.	nena Mercé Daroqui.
ROGER..	D. Enrich Borrás.
TIBALT.	» Enrich Guitart.
PERE L' ERMITÁ.	» Miquel Pigrau.
SEVERÍ.	» Jaume Virgili.
RENAT..	» Francisco Tressols.
SOMIQUET.	» Joan Llonch.
JOAN	» Vicens Daroqui.
TOMEU.	» Anton Carnicero.
PERET..	» Lleó Odena.
L' EMIR..	» Enrich Gimenez.
GUILLEM..	» Rembert Bonnin.
GASPAR.	» Vicens Daroqui.
BERNAT.	» Anton Martínez.
FELIPÓ.	» Jaume Borrás.
CEBRIÁ	» Joseph M.ª Ferrandiz.
L' ABAT.	» Jaume Borrás.
ISMAEL	» Rembert Bonnin.
ABDALLA	» Joseph M.ª Ferrandiz.
SELIM.	» Francisco Tressols.

Damas, monjas, serventas, pagesas, mahometanas, esclavas, bruixas. Mitrats, sacerdots, monjos, prímpceps, caballers, soldats, pagesos, mahometans, bruixots, nens, etc., etc.

Director artístich: D. Enrich Borrás

Digitized by Google

Acte primer

Nº 1

CUADRO PRIMER

Plassa de Sant Grau de Venafur. Al lluny lo castell senyorial. Es cap al tart.

ESCENA PRIMERA

BERENGUERA, FELIPÓ, BERNAT y POBLE. Després SEVERÍ. Balla tothom. Músichs del poble tocant. Berenguera balla ab Felipó.

BERENGUERA

Donchs quan ens casarém? Vuy que m' ho diguis!

FELIPÓ

Ja ho rumiaré altre dia: ara tinch feyna.

Digitized by Google

BERENGUERA, *aturantse.*

Felipó!... Ves! Si no m' ho dius no ballo!

FELIPÓ

Vinam aquí! Després de la cullita
de las olivas.

BERENGUERA, *volèntsen anar.*

Búscaten un' altra;
que jo ja ho sé qu' enguany no hi haurá oli.
Y encara 'm dius després!

FELIPÓ

Donchs... quan se menji
l' aglá novell.

BERENGUERA

Per quí m' has pres? *(S' aparta d' ell.)*

FELIPÓ

Escolta!
Berenguera!

BERENGUERA

Qué hi ha?

FELIPÓ

Donchs quan tu vulgas
li parlaré á ton pare; y á la iglesia!

BERENGUERA

Donchs tómbala! *(Tornan á ballar.)*

FELIPÓ

Ballém!

Digitized by Google

SEVERÍ, *ve de la esquerra.*

(Veurás jo ara!)
Qu' es aixó de ballar! Ningú m' escolta!
Berenguera! Bernat! *(No li fan cas.)*

BERNAT, *á Severí.*

A la pastura!

SEVERÍ, *als músichs.*

No toqueu més! Sentiu? Ja prou musica!

(No l' escoltan.)

Pe'l nom de Deu, qu' heu de callar!

(Pega garrotadas als músichs.)

FELIPÓ

Va! Fora!

BERNAT

Fora d' aquí!

BERENGUERA

Ballém perque 'ns agrada!

FELIPÓ

Qu' es Sant Grau, 'l patró!

POBLE

Fora!

SEVERÍ

Escoltéume!

(Crida tothom.)

BERNAT

Toquéu! Toquéu! *(Als músichs.)*

SEVERÍ, *tornant á alsar lo garrot.*

No ho vuy!

2

Digitized by Google

(Més crits contra d' ell, que persegueix á algú. Lo ball queda interromput.)

BERENGUERA

Potsé 's figura
que som els bens del seu ramat.

SEVERÍ

Tu calla,
llengua llarga!

BERENGUERA, *á Felipó.*

No 'l sents?

POBLE

Fora!

FELIPÓ, *á Severí.*

A mí dígamho!

POBLE

Fora!

BERNAT

A ballar!

BERENGUERA, *als músichs.*

Toquéu!

SEVERÍ

No hi ha vergonya
ni res aquí! *(Remor.)* Vergonya! Y cent vegadas
qu' ho sentiréu!

FELIPÓ

Per qué?

BERNAT, *á tothom.*

Deixeu que ho digui!

Digitized by Google

SEVERÍ

Perque fa un mes tant sols qu' ha mort lo comte,
vostre senyor de Venafur, qu' encara
dintre 'l castell fa tot olor de cera,
y en lloch de jemegar la gent del poble...
riuhen y ballan! Qu' es això!

BERENGUERA

Aquells dias
si vam cumplir jo ho sé; que á mí 'm llogáren
per fer de ploranera.

SEVERÍ

Encara gosas!...

BERENGUERA

Es que si!

FELIPÓ, *á Berenguera.*

Calla tu! *(A Severí)* Y tots per tres dias
pujárem al castell á las pregarias.

SEVERÍ

Per obediencia, sents? Mes si ell us veya!...
Vetaquí 'l mon! Quan era 'l vostre comte,
quins vassalls més fidels! «Més que la vida
vos estimem, senyor. Sou nostre pare!»
Ves qui patía al burch! Al que li duya
lo blat, y era pobret, ell li afegía
més blat assobre, y als malalts els dava
argent... y pa del seu... y vi... y... cent cosas.

BERNAT

Això es ben cert! *(Un xich trist tothom.)*

FELIPÓ

Que siga al cel!

Digitized by Google

SEVERÍ

Que hi siga;
y á foch colgat, lo foch novell!

BERNAT

Es qu' ara
ja hem pagat als musichs...

BERENGUERA

Oy tal.

FELIPÓ

Son pobres
també 'ls musíchs.

SEVERÍ

Si tot quedés á dintre
del poble... Mes, companys, y quina pena
que ho sápigan pe 'l mon!

FELIPÓ

Quí pot contarho?

SEVERÍ

Quí? L' Ermitá y 'ls seus que ja s' acostan.

BERNAT

Quí diu que son?

(S' ho preguntan los uns als altres.)

FELIPÓ

No ho sé.

BERNAT

Quí son qu' arrivan?

SEVERÍ

Donchs que no ho he contat? Per so m' enutja
que balleu: més per ells que no pe 'ls nostres!

Digitized by Google

FELIPÓ

Si encara no heu dit res.

SEVERÍ

Veureu: m' estava
ab las cabras al coll de las Balseras
quan de cop, te, set homes: y 'm preguntan
lo camí del castell. Jo que 'ls hi esplico
qu' es mort y sepultat el nostre comte...
Y ells, si?... Que s' han sentat: y quínas llágrimas!
Y he sapigut llavors que 'l més vell era
un... sant baró; y qu' ells ara se 'n venían
á demanarli á nostre comte ajuda;
perque hi ha molts dolents, molts, lluny, en terras
que... que son lluny; y... á Jesucrist no 'l volen!
Y sembla que aquets monjos, per combátrels,
voldrían gent; y en cerca van per vilas,
per castells, y palaus, de regne en regne.
Y molts los seguirán quan siga l' hora.

BERNAT

Y ara venen aquí? *(No creyentho.)*

SEVERÍ

Mes no s' hi aturan.
Com lo comte no hi es, y ells tenen ánsia,
veuréu, passan de llarch.

FELIPÓ, *rihent.*

Severí, 'm penso...
que això tu ho has somiat. *(Riu tothom.)*

BERENGUERA, *á Felipó.*

Que m' ha fet riure!

BERNAT

Qu' es plaga 'l Severí!

Digitized by Google

FELIPÓ

A ballar!

(Mohiment de tothom.)

BERENGUERA, *á Felipó.*

Au, corre!

SEVERÍ, *mirant cap á la esquerra.*

Miréusels. Si ja arrivan!

BERNAT

Cert que venen!

FELIPÓ

Venen! Miréusels: monjos.

(Sorpresa y remor de conversas de tothom.)

BERENGUERA

Un los guia.

SEVERÍ

Escoltéulos callats, si es qu' ells sermonan,
y acompanyéulos tots fins la riera.
Per lo bon nom del comte us ho demano!

BERENGUERA

Y aquí altre cop, y á ballar fort!

FELIPÓ

Ja arrivan!

SEVERÍ, *als musichs.*

Amagueu las musicas! *(A tothom.)* Ulls piadosos!

Digitized by Google

ESCENA II

BERENGUERA, SEVERÍ, FELIPÓ, BERNAT, PERE L' ERMITÁ, MONJOS y POBLE. L' Ermitá vindrá ab los monjos, de la esquerra. Aquestos sempre ab los ulls baixos. L' Ermitá dirá 'ls cuatre primers y cuatre últims versos caminant y ab la vista al cel; los altres aturat y mirant á la gent del poble.

ERMITÁ

Plora 'l cel á clar jorn y á la nit bruna;
ploran ángels y arcángels y profetas;
plora la Verge y Jesucrist; y plora
lo Pare celestial! Y 'ls homes riuhen!
Fills meus, quina dolor! Sobre 'l Calvari
lo vent sacut la ensenya de Mahoma!
Quina angoixa, fills meus! Los islamitas
dels temples de Jesús han fet estables!
Fills del cor, quin esglay! Llit d' impuresas
han tornat per sos goigs al Sant Sepulcre!
Cóm los mars no s' aixecan, y 'ls afogan?
Cóm no s' óbren las valls, y 'ls engoleixen?
Cóm los cels no 's desploman, y 'ls esclafan?...
Per qué mana Jesús que 'ls fidels córrin
á arrencar los Sants Llochs del captiveri!
A las armas, cristians, que l' hora arriva!
A las armas los pobres! A las armas
los richs y 'ls potentats! Homes y donas!
Infants y vells! Seglars y cleresías!
Tot nat al mon, á deslliurar las terras
hont plorá Jesucrist! A alsar als núvols
altra volta la creu! Y arrás que s' omplin
los camins de cadavres! Y en las vías

del trist Jerusalém la sanch cristiana
y la sanch del muslim que s' alsi en onas,
y engoleixi corans, y armeigs y llunas,
y palaus y mesquitas y alcassabas!...
Y per sobre, serena y magestuosa,
que hi navegui la barca de Sant Pere,
ab l' alé de Jesús la vela inflada!
Plora 'l cel á clar jorn y á la nit bruna;
ploran ángels y arcángels y profetas;
plora la Verge y Jesucrist; y plora
lo Pare celestial!... Y 'ls homes riuhen!

(Tota la gent, menos Berenguera, Severi, Felipó y Bernat, surt per la dreta darrera del Ermitá y 'ls monjos, ab lo cap baix y en silenci.)

ESCENA III

BERENGUERA, SEVERÍ, FELIPÓ y BERNAT.
Tots tristos de cop.

FELIPÓ

M' ha entristit sa paraula!

SEVERÍ

A tots: jo ploro!

BERNAT

Mes això de deixar las nostras casas...

SEVERÍ

Es que no es pas avuy. Tots á la una
quan diga l' Ermitá... Dintre pochs días,
per lo que 's veu.

BERENGUERA, *que ja volía anársen.*

Jo vuy seguir la colla.

FELIPÓ, *á Berenguera.*

Tu, á costat meu. *(Perque 's quedi.)*

SEVERÍ

Si no fos per las cabras
jo 'ls seguía. Y encara!...

BERNAT

Fos ab vida
lo comte... y ell hi anés... Un hom s' hi pensa...

BERENGUERA

Ves, malviatje!... Ens ha trencat la broma!

FELIPÓ

Jo no ho sé: mes axó per mí senyala
dissorts en aquest poble.

SEVERÍ, *se sentan tots.*

Saps la bruixa?
Donchs ja 's torna á sentir. Reya entre 'ls boscos
d' avora del castell al ferse dia.

FELIPÓ

La veu d' Urilda, aquesta gent estranya...
Que sant Grau desde 'l cel vetlli pe 'l poble!

SEVERÍ

Si que vindrán desgracias; y la culpa
es del castell. D' ahir qu' allá gobernan
los servidors malvats.

BERNAT

Qué dius!

Digitized by Google

FELIPÓ

Esplícat.

SEVERÍ

Com fa tant temps qu' es sepultat lo comte
y no arriba son fill, que mort lo creuhen,
los ruhíns servidors han tret las armas
contra 'ls fidels; y quin lluytar per dintre
las fondas salas! Feya horror! Per últim
los traidors han guanyat, y avuy ja 's tenen
per senyors del castell.

BERNAT

Mireu 'ls lladres!

SEVERÍ

Que'l fill arrivi! Ja veurán! *(Amenassant cap al castell.)*

FELIPÓ

Si, espéral.

BERNAT

Com que 'l fill també es mort.

BERENGUERA

Al pare un dia
van dirli qu' ell morí bregant ab moros.

SEVERÍ

Hont es el que ho va veure? *(Negantho.)*

BERENGUERA

Oh! Aixís ho deyan.

FELIPÓ

Ay pobrets de nosaltres si ell tornava!

Digitized by Google

SEVERÍ

Y per qué? El comte jove es un bon home!
Ves si ho tinch de saber: quan xich jo 'l duya
tot lo dia á cavall. Arri! Y cóm reyam!
Si es de ma edat! Y veyas, me 'l estimo!...

BERNAT

Si era bo, cóm son pare 'l tregué fora?

SEVERÍ

Perque 's torná com boig. Va enamorarse
d' una donzella... d' allá baix. Y, mírat,
li negáren; y 'l pobre no va apendre
d' aconhortársen. Quin patí! Afigúrat!

FELIPÓ

Si fugía de por la gent al véurel!
Prou que ho sabeu; que hi eram á cad' hora.
Una volta las garbas encenía;
un' altra las gossadas de cassera
enjegava als ramats; altras trencava
las resclosas del riu que tot s' ho enduya!

SEVERÍ

Si era boig! Mes son pare no s' ho creya!

BERNAT

Fins despenyá un pastor del cim de 'n Gralla.

SEVERÍ

Un! *(Volent dir que un no es res.)*

BERENGUERA

Y trobaren morta una donzella...

SEVERÍ

Per una! Ves!

Digitized by Google

FELIPÓ

La filla de la Urilda.

SEVERÍ

Y encara, ves, la filla d' una bruixa.

BERENGUERA

Es que llavors no era pas bruixa.

SEVERÍ

Pobra!
Ja ho sé que s' hi ha tornat cega de rábia
pe 'l comte jove. Y qué li ha fet? Sa filla
l' estimava; y ell, may!

FELIPÓ

Que ho digui aquesta
qu' hi era vehina.

BERENGUERA

May! Mes la xicota
de tant d' amor se va posar malalta,
y á la Urilda va dir... «Ay, que jo 'm moro
per lo comte Roger! Si ell no m' estima
obríume un clot á terra!» Y fins la mare
'l va empendre á 'n Roger: si us plau per forsa
volia qu' estimés á sa filleta!
Y com ell se 'n va enriure, ella ab las unglas
lo volía ferir!... Y quan va cloure
á la pobreta 'ls ulls, jo vaig sentirla
com jurá revenjársen. Si espantava!

FELIPÓ

Es clar que sent axis ell no te culpa.

SEVERÍ

Mes la bruixota nits y jorns lo crida,
Roger! Roger!... Y riu pe 'l mitj dels arbres!

Digitized by Google

BERNAT

Vols dir que si tornava 'l comte jove...

FELIPÓ

Que si ella l' atrapés!...

(Se sent molt lluny la veu d' Urilda cridant «Roger! Roger!», y acabant ab una rialla trista.)

SEVERÍ

Escólta.

BERNAT

Reya

Urilda! L' has sentit?

BERENGUERA

Potsé espiava!

(Altra rialla més lluny.)

FELIPÓ

Ella altre cop! *(S' apartan d' aquella banda.)*

BERNAT

Veuréu: deixemho corre!

BERENGUERA

Ay, sí; qu' espanta aixó! Y aquells no venen!
Que no ballarém més?

SEVERÍ

Sembla mentida!

Ballá ab aquestas cosas!

(S' acosta á la banda dreta á veure si torna la gent.)

BERENGUERA

Ay, ay!

Digitized by Google

FELIPÓ, *volent dir que calli.*

Dona!

BERNAT

Ets igual que ta tia la Roldana,
sempre 'l cap ple de vent!

BERENGUERA

La pobre tia!
No 'n te pochs de travalls! Li volen pendre
las terras uns vehins...

FELIPÓ

Ah, la Roldana,
ab lo geniot que te!

BERNAT

Donchs jo la he vista
aquest matí á cavall d' una somera
ab molta gent, y tots cridant á l' hora.

BERENGUERA

Las terras, sí ja ho sé. Van á aclarirho
de qui serán, á un monastir de monjas
qu' está tres días lluny!

SEVERÍ, *tornant.*

Teniu, miréuse:
torna tota la gent! *(Remor creixent.)*

BERNAT

Prou que trigavan.

BERENGUERA

Que farém ara, Felipó?

FELIPÓ

Qu' estigas
á vora meu!

Digitized by Google

SEVERÍ, *trist.*

Y venen tots de broma!
Com si res! Quina gent!

BERENGUERA, *á Severi.*

Y donchs!

BERNAT

Si ara
l' Ermitá ja no hi es! Y avuy es dia
de Sant Grau! *(Va creixent la remor.)*

FELIPÓ

Nostre sant!

BERENGUERA

Y 'l que no 'n vulga
de gresca que se 'n vaji!

SEVERÍ

Si que us deixo:
que 'm feu pena, mals cors! Vaig á tancarme
á ma casa, y plorar!... *(Surt per la esquerra.)*

ESCENA IV

BERENGUERA, FELIPÓ, BERNAT, MUSICHS, POBLE.

BERENGUERA

Qu' es ploramicas!

FELIPÓ

Nosaltres, á ballar!

BERNAT

Com s' ennuvola! *(Tró lleuger.)*

Digitized by Google

BERENGUERA

Un tro!

FELIPÓ

Que troni! *(Se va ennuvolant molt fosch.)*

POBLE, *arriva un grupo.*

A ballar!

BERNAT

Tornemhi!

POBLE, *altre grupo entrant.*

A ballar!

FELIPÓ

Au! Depressa!

BERENGUERA, *per que toquin.*

La musica!

POBLE, *entrant.*

Nº 3

Tothom aquí!

BERNAT

Y fins á la nit que duri!

FELIPÓ, *á Berenguera.*

Agáfam!

BERENGUERA

Quína fosca! Jo m' espanto!

(Rialla forta d' Urilda.)

FELIPÓ

Urilda ha cridat fort!

BERNAT

Alsa! Y que cridi!

Digitized by Google

POBLE

Plou!

FELIPÓ

Deixéu ploure!

BERNAT

No paréu! Que plogui!

(Se sent un tró y un llampech fortissim. Xiscle de tothom fugint d' un costat al altre de la escena.)

FELIPÓ

Fugím!

BERNAT

Fugím!

BERENGUERA

Tinch por!

FELIPÓ

Santa María!

BERENGUERA

Mare de Deu!

POBLE

Fuig!

POBLE

Corre!

FELIPÓ, *enduyentse á Berenguera.*

No t' aturis!

(Cap més tró ni llampech. La gent xisclant desapareix per los dos costats de la escena.)

CAMBI DE DECORACIÓ

Digitized by Google

CUADRO SEGON

Gran cambra senyorial del castell de Venafur. Al fons, á la dreta, porta que devalla á las sepulturas; á la esquerra, del fons, finestra que dona al pati del castell. A la banda dreta de la escena, en primer terme llar encesa, en segon terme una porta. A la banda esquerra, la porta de entrada. En las parets una antorxa encesa, armas, corns de cassa, etc. Es nit: de quant en quant algun tró lleuger y apartat.

ESCENA PRIMERA

PERET, CEBRIÁ, GUILLEMÓ y dos SERVIDORS més. Cebriá, que es més vell que 'ls altres, y un servidor jugan als daus sobre una taula; los demés, uns drets altres sentats, parlan lluny dels primers.

CEBRIÁ

Aixó es viure contents! Si may tornava
lo comte jove!... Oydá! *(Tira 'ls daus.)* Cuatre.

SERVIDOR, *jugant.*

Cinch.

CEBRIÁ

Prenho.
Hi ha una arqueta al altar qu' es plata fina
que be valdrá... Tu guanyas. Te. Jo jugo.
(Tot jugant).
També has guanyat. Que be valdrá... Venemla?

Digitized by Google

SERVIDOR

Dos. *(Lo servidor está no més pe 'l joch.)*

CEBRIÁ

Ara es meu. Donchs jo, fins me vendria
salomons... y encensers... Sis. Y 'ls ropatjes,
que son un gran tresor. Es teu. *(Als altres.)* Escolta,
tu, Guillemó: jo, á fé, de la capella
no 'n deixaría ni un brí d' or. Som ara
los amos, ó no 'ls som?

GUILLEMÓ

Tu dirás, home.
Qui 'ns vulga pendre á Venafur!... Tu, mirat
(A Peret.)
que 'ns diu aquest.

PERET, *sempre ridiculament vanitós.*

Y qu' es á mí ab qui parlas?

GUILLEMÓ

A tu: y ben clar.

PERET

Digam de vos: som comtes
ja tots. Vetho aquí.

CEBRIÁ, *deixant lo joch.*

Cuants som? Veyemho.

GUILLEMÓ

Aquí estém cinch.

PERET

Cinch comtes.

Digitized by Google

CEBRIÁ

Y 'ls que guardan
los portals son...

PERET

Tres comtes.

CEBRIÁ

Vuyt.

PERET

Tots comtes.

GUILLEMÓ

Companys, aixo es un cel!

PERET, *sentantse. A Cebriá.*

Ep, tu!... Portéume
un got d' aygua.

CEBRIÁ, *á altre.*

Un got d' aygua.

SERVIDOR, *volent dir que ell no l' ha de portar.*

Oh!

GUILLEMÓ, *á altre.*

Que demana
un got d' aygua!

SERVIDOR

Oh!

ALTRE SERVIDOR

Oh!

PERET, *fingint.*

Y quina fatiga
que 'm fa tot! M' aburreixo! Féume bromas!

Digitized by Google

CEBRIÁ

Aixó tu.

PERET, *corretgintlo*

Vos!

GUILLEMÓ

Comte Peret, toquessis
la viola una estona... vos.

PERET, *ressentit.*

Noy, mirat,
no 'm parlis més de violas, sents? Jo ara
soch dels que fan tocarlas! Cebriá, cóntans
que passa al mon.

CEBRIÁ

Y jo que sé? Voldría
saber sols una cosa; mes ben certa.

GUILLEMÓ

Quína?

CEBRIÁ

Si es que l' hereu d' assó que 'ns volta
es viu.

PERET, *alarmat.*

Es mort. *(Tots tenen por també.)*

GUILLEMÓ

Y donchs! Y per so 'l dia
que 'l van treure va dir: «Vaig á que 'm matin!»

PERET

Per qué 'l van treure?

GUILLEMÓ, *á Cebriá.*

Cóntaho.

Digitized by Google

CEBRIÁ

Prou. No costa.

PERET

Seyeu, que fem vetllada. *(Als altres servidors.)*

CEBRIÁ

Donchs va ésser
que 'l comte jove s' emprendá á Aquitania
d' Euda d' Uriach; y ella, ab igual forsa
s' emprendá d' en Roger. Y, ay, la sort trista!
Lo pare d' Euda va voler casarla
ab lo comte d' Argola. Mes los ferros
dels rivals se trobáren, y la vida
lo d' Argola perdé. Y quan més semblavan
los obstacles vensuts molt més van créixer:
que 'l pare d' Euda y 'l germá, á la vora
del cadavre ensangnat pe 'l cel juraren
ans veure dins la fossa á la donzella
qu' unida al assessí. Conteu la angunia
del fill del nostre comte! Fins que un dia
rebé un missatje despedintsen ella,
que li deya ben clar, no l' estimava!
Y Roger, fins llavors qu' era bo sempre,
prou qu' ho sabeu qu' es va tornar com tigre.
Y tantas en va fer que un jorn son pare
afrontat y cech d' ira 'l tragué fora.

GUILLEMÓ

Jo á aquest comte d' Argola vaig servirlo
ja fa molts anys. Qu' era dolent! Y encara
molt més dolent que 'l mort, ho es l' altre Argola,
lo seu germá Renat. Alló esparvera!

PERET

Ara que hi penso: 'ls del portal voldrían
que 'ls rellevessim.

Digitized by Google

CEBRIÁ

Y ab rahó.

PERET

Que hi vajan
tres.

GUILLEMÓ

Vos, comte Peret: y dos...

CEBRIÁ

Ho aprobo.

GUILLEMÓ

Au; al portal, comte Peret.

PERET

Ja 'm cremas
ab tant comte Peret, y si son burlas!...

GUILLEMÓ

Qué farás, qué, valent?

PERET

Que t' inflo 'ls morros!

CEBRIÁ

Ab las mans? Caballers, qu' estéu borratxos!

PERET, *ab ingenuitat.*

Ay! No tením espasas!

(Cap més tró per ara.)

GUILLEMÓ

Si me 'ls inflas,
per tu, quina vergonya!

Digitized by Google

PERET

Jo ja 'm deya;
que per senyors ens falta alguna cosa.

CEBRIÁ

Posémselas?

GUILLEMÓ

Y al punt. Víngan espasas.

PERET

De comte; ey!

CEBRIÁ

Som vuyt.

PERET

Tens rahó: y mirat.
alló... espasa que 'ns fassi, sols n' hi ha una.
La qu' es al mitj.

(Se quedan mirántsela. Pausa.)

GUILLEMÓ

Donchs qué farém?

CEBRIÁ

Despénjala.

(Al acte que un la va á despenjar, rialla al lluny d' Urilda. Després altra més apartada. S' aturan.)

PERET

Qu' ha sigut?

GUILLEMÓ

Reyan!

CEBRIÁ, *volent dir que no 'n fassin cas.*

Es l' Urilda, als boscos.

Digitized by Google

GUILLEMÓ

Donchs me semblava...

CEBRIÁ, *burlantsen.*

Aquest te por.

GUILLEMÓ

Jo? Mírat.

(Despenja la espasa y la deixa ab respecte sobre la taula.)

CEBRIÁ, *mirántsela.*

Eh, quin goig?

PERET, *per la espasa.*

Cóm lluheix!

GUILLEMÓ, *ab més respecte que por.*

Sembla que parla.

(Pausa. A mitja veu tots.)

CEBRIÁ

Era del comte mort: no més la duya
grans diadas. Sabeu?

PERET

Prou, prou. Si un dia
jo mateix vaig cenyirli.

GUILLEMÓ

Eh, qu' está... séria?

PERET

Séria, séria... no ho sé. Mes fa una cosa...
Com... com si 's volgués moure, sola! Mírala.

(S' apartan un xich sense fer cap estranyesa ni cap exageració. Tristos y respectuosos.)

Digitized by Google

CEBRIÁ

Deya que un rey va darla á un dels seus avis.

GUILLEMÓ

Sí que ho deya.

PERET

Sí, sí.

CEBRIÁ

Mes ara... 'l comte...
es mort...

(Allarga un xich la má per agafarla y retrocedeix poch á poch.)

GUILLEMÓ

Y tal si ho es. *(Fa lo mateix.)*

PERET

Sí, sí. *(id.)*

GUILLEMÓ

Toquemla?

PERET

Sí... sembla que 'ns fa por.

(Riuhen tots á mitja veu, fingint.)

CEBRIÁ

Ves, pó á nosaltres!

PERET

Jo, sobre 'l pom hi veig... una má... d' ossos;
y 'm sembla com si 'ns diu algú al darrera:
(Baix.) «Ay del que gosi péndrela!»

(Por, mes sense exageració.)

Digitized by Google

GUILLEMÓ

En tens unas!

CEBRIÀ

Donchs voleu que us ho digui? Que 's veu massa
que som d' abaix: servents.

PERET

Tu, que no gosas
agafarla.

CEBRIÀ, *volentla pendre.*

Acabém.

GUILLEMÓ, *contenintlo.*

No.

PERET, *id.*

Qu' hem de veure
per qui es.

CEBRIÀ

Soch més vell.

GUILLEMÓ

Per só: ho ets massa.

PERET

Qui gosi. Jo!

(S' empenyen y renyeixen per acostarse y péndrela.)

SERVIDOR

Jo!

SERVIDOR

Fuig!

GUILLEMÓ

No: ca!

Digitized by Google

PERET

A mí!

SERVIDOR

Fora!

(Fins aquí la baralla lluny de la taula.)

PERET

Es meva: que la tinch.

(Hi ha posat la má assobre, mes sense alsarla.)

GUILLEMÓ

Si no la deixas

t' escanyo!

CEBRIÁ, *á Guillemó.*

Y tu tampoch!

SERVIDOR

Treyéulo!

PERET

Au, vina!

GUILLEMÓ

Fora tothom!

(Sembla que va á quedar la espasa per Guillemó. Sempre aquesta sobre la taula.)

PERET, *á Guillemó.*

Fora las mans!

CEBRIÁ, *id.*

A trossos

te las faré!

GUILLEMO

Jo á tu!

Digitized by Google

PERET

La espasa!

CEBRIÁ

Es meva!

(Segueixen los crits de tothom y la baralla general mentres Roger se presenta á la porta, aturantse un instant.)

ESCENA II

ROGER, SEVERÍ, PERET, CEBRIÁ, GUILLEMÓ y 'ls altres dos servidors més. Roger va ab un llarch mantell negre ab caputxó y un fuhet á la má. Severí 's quedará enrera.

ROGER, *sens avansar.*

Lladres de Venafur! Trepa de lladres!

(Los servidors no 'l senten y segueixen barallantse y cridant. Roger s' avansará y 'ls increpará descarregant lo fuhet sobre sas espatllas, com á gossos. Li cau lo mantell.)

Oh 'ls malvats servidors! Carn per las forcas!
Alsa d' aquí!

CEBRIÁ

Es lo fill del comte!

ROGER

Alsa!
Vils y cobarts! Com gossos: ventre á terra!
A terra tots! La miserable xurma!
Més! Més! Així! Aplatats; besant las llosas!

(Tots á terra, de cop agenollats després estesos.)

Digitized by Google

Severí, 'ls grans senyors! Te, porcells: mirals!
(Roger riu sarcástich mirántsels.)

GUILLEMÓ

Perdó!

CEBRIÁ

Senyor!

ROGER

No sé com no us esclafo!

GUILLEMÓ

Ay!

PERET

Perdó!

ROGER, *amenassantlos ab un peu y 'ls punys.*

Rosegant en las despullas
(Un sol tró lluny.)
de mon pare, com verns, dintre la fossa!
(Gemechs de tots que ploran. Roger s' aparta d' ells ab fástich.)
Va; aixequéuvos, malvats! *(Enternit.)* Y ara tu vina,
Severí, 'l meu company de la infantesa.
Fugíam del castell, y com trescayres
esquirols pins amunt! No te 'n recordas?
(Abrassa á Severí qu' está plorós ab los ulls baixos y avergonyit. Los criats s' han alsat y s' apartan ab por quedant molt junts en un recó.)

SEVERÍ

Oh, prou, senyor; mes lo respecte...

ROGER

Un dia

Digitized by Google

se t' esqueixá una branca, y ja ets á terra.
Quanta sanch, Severí! Jo que t' agafo,
y á coll cap al castell, tira que tira! *(Riu mitj plorós.)*

SEVERÍ, *volentli besar la má.*

Senyor!...

ROGER, *plora Severí.*

Qué fas? Als brassos! Que tinch forsas
per durte encara lluny! Y tu en ta casa
pregant perque tornés, mentres venía
á trucar, Severí, á la teva porta!
Tu ets un home! Un germá! *(Als criats, cambiant.)*
Mes á vosaltres!...

(Repara en la espasa de son pare.)

La espasa de mon pare!... La voliau?

(Corre y posa las duas mans assobre.)

Es meva: com sa sanch, y sa honradesa! *(Cenyintsela.)*
Y 'l seu castell! Y es meu lo seu cadavre!

(Pausa. Abaixa 'l cap: l' alsa de nou resolt y crida feréstech als servidors, que avergonyits fan lo que mana ell.)

Y ara, al travall, servents! Depressa! Fora
mos esperons! Un escambell! Tu, ajúdal.
Vosaltres, á aquell foch. Tihons; que s' alsi
la flama al cel! Aquest coixí... treyéumel.
L' escambell, més aprop. Lo coixí... pórtal.
Més foch he dit. No fum: vuy flama viva!

(Los criats l'obeheixen rápidament y ab por. En aquest moment se senten tochs de corn llunyá.)

Eixa botzina al lluny?... *(á Severí.)*

SEVERÍ

Gent qu' es perduda...
y va en cerca de llar: com tempesteja...

Digitized by Google

ROGER

Que 's responga del cim del homenatje,
y s' albergui á tothom baix d' aquest sostre.
Y ara deixéume sol: tu aquí governas
en mon nom, Severí. Y penseu vosaltres
que hi ha forcas vagant! *(Volen demanar perdó.)*
Lluny! Fora! Fora!

(Surten precipitadament donant satisfaccions á Severí á qui portan al mitj y parla també á tots.)

ESCENA III

ROGER

Roger al quedarse sol s' assenta abatut. Pausa. Lo treu del abatiment la botzina del castell que se sent forta, y, á la que contestará al lluny la dels esgarriats. Durant lo monólech no 's tornará á sentir la del castell, mes la botzina dels estraviats se sentirá cada vegada més forta, com si aqueixos s' anessin acostant. Roger diu 'l primer vers desde 'l fons, á la porta del sepulcre. Pausa, y després torna á primer terme.

Dorm aquí dintre eternament mon pare!
M' espanta aquest repós en las tenebras!
(Torna á seure. Pausa.)
Va ser en aquest lloch que 'm malehía,
llensantme del castell com á un vil home!
Tot es en lo seu lloch: sols ell hi manca.
«Tu no ets fill meu; tu ets fera salvatjina:
lluny del castell!» «Ay pare, que jo 'm moro!
Jo no sé qu' ha sigut, mes hi ha 'l desvari
dintre l' ánima meva, que la estima
á eixa dona y no pot viure sens' ella!»

Digitized by Google

«Lluny del castell! Tu cremas, y tu matas,
y tu envileixes! No es mon fill un monstre!»
Y d' aquí vaig sortir: Euda, ma Euda!
Y, ay, si boig era avans, més boig soch ara!
Hont es, Deu meu, hont es aquesta dona?
He resseguit la terra: en las esplugas
més negras m' he ficat, per ertas cimas,
per calmas y per valls he anat cridantla!...
Y sa veu no 'm respon! Quin goig encendre
los pobles ab mas mans!... Y la sanch roja
fer corre á rius y á mars!... Y 'ls plors d' angunia,
y 'ls gemechs del que 's mor, y 'ls clams de ira
confóndrels ab mos cants y mas riallas!

(Rialla feréstega que tinga mes de gemechs de boig que de rialla. Posa inadvertidament la má sobre 'l pom de la espasa.

La espasa de mon Pare! Y ell m' escolta
de dintre del sepulcre, y potser crida:
«Lluny del castell, mal fill!»

(Corre á pendre la antorxa de la paret.)

Pare, amparéume,
ó deixéume qu' afini á vora vostre!
Es vostre fill que torna ab la mort dintre!
Ja vinch, pare del cor! Perdó, mon pare!

(Devalla la escala dels enterraments. Que poch á poch se vagi apagant, subterrani endintre, la veu y la claror de la antorxa.)

Digitized by Google

ESCENA IV

EUDA, TIBALT, RENAT, SEVERÍ, duas SERVIDORAS d' Euda y criats de Tibalt. De primer entra Severí ab un llum que deixará sobre de la taula. Després Tibalt y Euda, y després Renat. Las servidoras se posarán totseguit darrera ó al costat d' Euda. Los servents de Tibalt no passarán de la porta.

SEVERÍ

Per assí, caballers.

TIBALT

Valor, germana.

RENAT

Quin camí, per sant Gal! Entra la pluja
fins als ossos.

TIBALT, *á Euda.*

Tremolas?

EUDA

Es tant freda
la nit!... Y la tempesta m' esglayava!
(Tibalt du á Euda cap á la llar.)
Oh, 'l foch aquest, quina calor més dolsa!

TIBALT

Cóm trobar los camins ab las tenebras?
(A Severí.) Lo monastir de Sant Ayman... sabriau
si es gayre aprop? *(Los criats de Tibalt se 'n van.)*

Digitized by Google

SEVERÍ

Molt lluny! D' aquí 'ns separan...
set valls, y... set carenas.

RENAT

Los meus ossos!

TIBALT, *á Renat.*

A qué heu vingut?

RENAT

A acompanyarla á n' ella,
per vostre pare destinada á esposa
de mon germá, que un assessi...

TIBALT, *interrompentlo.*

A qué ara?...

SEVERÍ, *porta dreta.*

La porta aquesta, mos senyors, fa via
á las cambras alberch dels qu' un hostatje
demanan al castell... Y aixi quan vulgan
los nobles forasters...

TIBALT

Be está.

RENAT, *que mira per tot: y ara á la porta del panteó.*

(Tot ombras,
com palau encantat.)

TIBALT

Y voldreu dirnos
de qui es aquest castell?

(Euda está sentada vora la llar apoyada en las servidoras, mitj adormida.)

Digitized by Google

SEVERÍ

Oh, avans prou era
lo mural més soberch!... Sols qu' el vell comte
ja es mort! Y ara... son fill... conteu l' angunia!...

TIBALT

Mes som?...

SEVERÍ

A Venafur.

TIBALT, *fentlo callar.*

Ja prou!
(Riu sarcástich Renat.)

EUDA, *que ho ha sentit.*

(Oh, en l' ánima!...
Quin cop aquí. Deu meu!)

TIBALT, *enduyentse á Severi lluny d' Euda.*

Y hont es, diguéume,
ara en Roger?

SEVERÍ

Aquí!

TIBALT, *perque Euda no ho sápiga.*

Calleu!

RENAT, *rihent sarcástich.*

Sant' Ursa!
Del os fugint cayem dintre la cova.

TIBALT

Oh dampnació! *(á Renat que riu.)*
Teniu malas entranyas!

RENAT, *á Tibalt.*

En Roger vos coneix?

Digitized by Google

TIBALT

May ens vegerem.

EUDA, *anant á Tibalt.*

Tibalt, Tibalt, per caritat, som dintre
de son castell?

TIBALT

Germana, 'l temps aclara
y cal sortir al punt. *(A Severi.)* Que un altra volta
ensellin los cavalls.

SEVERÍ

Mes...

TIBALT, *resolt.*

D' orde meva!

(Surt Severi.)

EUDA

Germá, no m' has respost: y jo 't pregunto
si som á Venafur.

RENAT

Venafur trobas
al altre Pirineu.

EUDA

Vos mentiu sempre.
Tu, Tibalt.

TIBALT

A caball!. Ab lo nou dia
serém ben lluny d' assí. Germana!

(Perque Euda s' ha sentat resolta.)

Digitized by Google

EUDA

Escolta:
júram que aquest castell...

TIBALT

Tu, tu ho jurares
com al pare obehirme! Y jo t' ordeno
sortir d' aquí al instant!

EUDA

Ay, quina angoixa!
Si tot me parla d' ell! Si tot me mira
de Roger ab los ulls!

TIBALT

Pe 'l sant nom!... Euda,
á caball! A caball!

EUDA

No, y no, cent voltas:
qu' ara 'm tens d' escoltar. Jo l' estimava
á Roger més que á tot sobre la vida,
y aquest amor no l' heu volgut!

RENAT

Per sobre,
hi havía 'l meu germá, que us aymá sempre.

EUDA

Roger lo va matar en noble lluyta!

TIBALT

Acabém!

EUDA

Acabém, si! Tu y mon pare
m' heu tret d' avora d' ell. Salvatje fera
m' heu dit qu' era tornat, y al fons reclosa

Digitized by Google

d' un castell m' heu tingut... per qu' ell no 'm sápiga!
Y al fi m' heu dit qu' es mort; y al fi us vaig creure!
Ay adeu pera sempre 'l mon; que 'm dugan
al fons d' un monastir, vaig demanarvos!
Que m' hi tanquin com morta, qu' en la terra
sangnejin mos genolls, y en la carn viva
las punxas del cilici que se 'm clavin,
si es mort Roger! Mes si no ho es, fins monja
l' estimaré d' amor, y horas y dias,
y anys y més anys l' esperaré que 'm salvi!

TIBALT

Donchs som á Venafur, es cert; més Euda...
també es cert que ell es mort!

(Euda está á la banda dreta apoyada en las sevas servidoras. Renat va á la porta de las sepulturas.)

RENAT, *á Tibalt.*

Mira: algú puja!

TIBALT, *mirant baix.*

Si fos ell! Deu Etern!... *(La claror va creixent.)*

RENAT, *á Tibalt, veyentlo pujar.*

Roger!

TIBALT

Germana!
Euda, 'l vel! *(Fent que 's cubreixi 'l rostre.)*

EUDA, *resistintshi y mirant la claror que creix.*

Mes per qué?

TIBALT

El vel! O t' ofego!

EUDA

Tibalt!

Digitized by Google

(Tibalt la subjecta ab sos brassos y la porta á la forsa, y en mitj de las sevas servidoras á la cambra dreta.)

TIBALT

A dintre! Encar que 's mori! A dintre!

EUDA, *de dintre.*

Oh 'l meu Roger!

(Al acte que aquest apareix, la porta d' Euda 's tanca. Queda també tancat Tibalt.)

ESCENA V

ROGER, RENAT y TIBALT que tornará.

ROGER, *desde la porta.*

Deu! Qu' he sentit!

(Li cau l' atxa encesa á terra. Vol anar cap á la porta hont es Euda.)

RENAT, *posantshi devant.*

Vos prego!...

ROGER

Oh, no; pas! Jo vuy veure aquesta dona!

RENAT

Caballer, gosaríau!...

ROGER, *aturantse y cridant.*

(Llum! Llum! Y ayre
per respirar! Si era sa veu!) Deixéume!

(A Renat perque 'l deixi passar.)

Digitized by Google

TIBALT, *surt fingint serenitat.*

Grans mercés, caballer; sols la fatiga
d' aquest viatje penós... Ara descansa.

ROGER, *després de pausa.*

Es que havía semblat...

TIBALT

Sou vos lo comte
de Venafur?

ROGER, *fingint.*

Jo 'l soch. *(pausa.)* Y... sols desitjo
que grat els sia als caballers l' hostatje.

TIBALT, *fingint.*

L' hostatje es per un rey... Mes será curta
nostra estada al castell. Anant en cerca
del monastir de sant Ayman, la fosca
nos ha esgarriat pe 'l mitj de las boscurias...
Mes tot just sia jorn altra vegada
seguirém nostra sort.

ROGER

Una pregunta
si ho permeteu, senyor...

TIBALT

A vostras ordes
me teniu...

ROGER

Va á ser monja aquesta dama?

TIBALT

Hi va: qu' es son desitj.

Digitized by Google

ROGER

Y debeu esser...
de molt lluny...

TIBALT

Fa tres jorns de casa nostra
sortírem... *(A Renat.)* Oh! Qué fer?

(Queda Roger pensatiu.)

RENAT, *á Tibalt.*

Jo 'l mataría!
Ell matá al meu germá!

TIBALT, *rebtantlo.*

Renat!

ROGER, *tranquilisantse.*

La última
pregunta, caballer. Es la... donzella
parenta vostra?

TIBALT

Es ma germana. Y ara,
ab lo vostre voler, per curtas horas
pendrém repós... *(Volense retirar.)*

ROGER, *sens haverlo sentit, pensatiu.*

(Mes jo!.. Si la he sentida
sa veu mateixa!...)

RENAT, *á Tibalt.*

Dubta.

TIBALT, *á Renat.*

Calleu, ara.
(A Roger.) Comte de Venafur, que pera sempre
la pau del cel s' hostatji en casa vostra.
Bona nit, caballer; y llarga vida!

(Van á sortir per la dreta.)

Digitized by Google

ROGER, *ja tranquilisat.*

Oh, senyors, un instant, que jo us ho prego:
y... perdoneu, si heu vist com fonda angunia
en l' estat de mon cor. Severí, vina.

(Tibalt y Renat parlan contrariats.)

Y tots los meus vassalls! Aquí! Depressa!

ESCENA VI

ROGER, TIBALT, RENAT, SEVERÍ y molts criats. Posarán begudas y copas á la taula. á tota pressa. Altres de la porta se 'n tornan.

ROGER

Guarniu la taula, oh servidors; que 's buydin
las gerras de moscats y malvasías!
Joglars, los estruments; soneu de joya,
que arribin los acorts... fins á eixa dama!
Los meus hostes, no us plau? Per vostra ditxa
beurém!... Per la de tots!

TIBALT

Vos maneu, comte.

(Enrahonan Tibalt y Renat.)

SEVERÍ

Senyor, qu' es que teniu?

ROGER

Tinch fret, y cremo!

(Segueixen parlant.)

RENAT

Y Euda?

Digitized by Google

TIBALT

Ab los ulls tancats es allí dintre.
Sensa sentits quedá.

RENAT

Si moris ella!...

TIBALT

Morta primer qu' als brassos d' aqueix home!

ROGER, *portantlos á la taula.*

Si us plau, mos caballers. Com no es prou digne
de la vostra noblesa aquesta taula...
poseuhi 'l bon desitj allá hont no 's trobin
esquisidas viandas palauheras.

RENAT

Bon desitj vos, jo bona gana... 's lligan!

TIBALT

Era 'l nostre sopar... tant sols la pluja.
Claror?... la dels llampechs. Sostres?... los arbres.
Acorts dolsíssims?... los dels llops y 'ls ossos.
Si en lloch d' aquella nit se 'ns dona aquesta,
cóm no dir volonters qu' es nit de gloria?

ROGER

(Nit de gloria... per ells!) Deixeu que sia *(á Tibalt.)*
jo mateix qui us serveixi. *(A Renat.)* A vos.

TIBALT, *aixecant la copa.*

L' aixeco
per la sort del castell y la sort vostra.

ROGER, *brindant.*

Per vos y eixa donsella, que la ditxa
creu trobar lluny del mon. Y, ay, si es perduda
no 's troba en lloch.

Digitized by Google

RENAT, *que beurá molt.*

Donchs jo, per la estimada
de vostre pit.

TIBALT, *dissimuladament.*

Renat!

ROGER, *alsant la copa.*

Oh, sí! Per ella...
no ab vi de cep, ab sanch fins brindaría.

RENAT, *sarcástich.*

Ab la sanch d' un rival, ó ab la sanch vostra?
(Riu ab ira, mitj borratxo.)

ROGER

Qu' es qu' heu dit?

TIBALT

Acabém: la nit avansa...

RENAT

Y donchs per acabar. *(Alsa la copa.)* Per la donsella...
qu' hem perdut per may més!

TIBALT, *tot rápit.*

Ja prou.

ROGER, *alsantse.*

No ara.

RENAT, *rihent.*

Vos faltan per la cassa bons sauhesos,
qu' á tenirlos la cassa fora vostra.

ROGER

Qu' heu parlat!

Digitized by Google

TIBALT, *á Renat.*

Oh, per Deu!

RENAT, *sarcástich.*

(Tibalt vol endurse á Renat.) Si aixó es per riure.

ROGER

No us aparteu! Qué son eixas paraulas!
Los vostres noms? Quí sou? Quí es la donsella
qu' allá heu reclós?

TIBALT

Y aixís l' alberch se dona
dintre 'l vostre castell?

ROGER

Sols sé qu' ansío
veure son rostre. Y baldament la terra
s' óbri á mos peus, jo la veuré!

(Renat riu apoyat en la taula y bevent encara.)

TIBALT, *la má al pom de la espasa: al mitj.*

Us separa,
si es que goseu, la mort.

ROGER. *Treuhen las espasas.*

De quí? Per sobre
de la mort passaré.

TIBALT

No! *(Van á creuhar las espasas.)*

Digitized by Google

ESCENA VII

EUDA, ROGER, TIBALT, RENAT y las duas servidoras.
Després servidors del castell y de Tibalt quan s' indiqui.

EUDA, *de dintre.*

Roger!

ROGER, *pegant un salt enrera.*

Ella!

TIBALT

Dissort!

EUDA, *de la porta.*

Roger!

ROGER

Si es Euda!

EUDA, *corrent á ell.*

Hont sou?

ROGER, *abrassantshi.*

Ma vida!
Mon paradís! Tota ma gloria, tota!

TIBALT

May, may aquest amor!

ROGER

Quí es que l' arrenca
d' assobre de mon pit?

Digitized by Google

TIBALT

Lo nostre pare,
que morí malehintvos!

ROGER

No m' aturan
llabis qu' han malehit y ara son cendra!
Ni tot lo mon que 'm malehís! Ni 'ls astres,
ni malehint un Deu m' aturaría!
Sou meva!

EUDA

Oh, sí!

TIBALT

Primer la veja morta!
Euda! Germana!

EUDA

Ah, no: ab Roger per sempre!

ROGER

Eternament ab vos!

TIBALT

Infern!

RENAT, *á Tibalt, borratxo.*

S' estiman.

EUDA

Ells han mentit, traidors, que us vuy. Ma boca
vos cridava, Roger, y la clogueren!
Y morir m' he cregut, mes á la vida
torno per vos, per vos, que us anyorava!

TIBALT, *rápit.*

Prou he sentit! *(Cridant.)* Mos servidors! Las portas
que s' óbrin del castell! A fora! Euda!

Digitized by Google

RENAT

Sortím.

ROGER

La porta es franca. Que os enduga
lo vent ó 'l torp, ó Llucifé en sas grapas!
A ella no, que ha arrelat com las alsinas!
Ma Euda!

EUDA

Mon Roger!

TIBALT

Cobart; jo 'm creya
qu' era un sagrat aquest castell, y 's torna
cova de malfactors!

ROGER

Cova de lladres,
per que ara vos hi sou que me la heu presa!
Mes no, qu' ella es aquí; y 'l castell se torna
més que sagrat, altar: y Euda la imatje.

TIBALT

Oh, vil!

(Los criats de Roger y Tibalt barrejats son á la porta.)

ROGER

Sortiu!

RENAT, *rihent.*

Que 'm plau!

TIBALT

Cobart! Deixéume!

(Als criats seus que anavan á avansar per posarse al seu costat.)

Digitized by Google

EUDA, *contenint á Roger.*

No! Roger!

TIBALT

Cobart dich!

ROGER, *acostantshi agafat á ella.*

A fora! A fora!

TIBALT

Sanch de joglar!

ROGER, *desprenentse d' ella.*

Mal caballer, defénsat!

EUDA

Ah! *(Las servidoras la sostenen.)*

TIBALT

A mort! *(Creuhan las espasas.)*

ROGER

A mort!

RENAT

Tibalt, clávali! En dintre!

(Van insultantse Tibalt y Roger mentres combaten. Roger va arreconant á Tibalt cap á la dreta.)

ROGER

Jo á n' ell!

TIBALT

Jo á vos!

ROGER, *Euda vol despendres y no la deixan.*

Vos clavaré en la porta!

Digitized by Google

TIBALT

Vil! Vil!

ROGER

Vas á morir!

(Mentres dura la lluyta remor y moviment dels criats á la porta.)

TIBALT

No, Deu!

RENAT

(Matáres al meu germá... Donchs te!)

(Clava una daga curta per la espatlla á Roger, que anava á matar á Tibalt.)

ROGER, *cayent á una cadira.*

Traidor! Ah! Euda!

EUDA, *abrassantshi.*

Roger! Oh!

TIBALT, *á Renat.*

Per la espatlla! Miserable!

RENAT

Si jo us l' hagués deixat no m' ho diriau!

(Roger de la cadira cau á terra com mort. Euda fuig d' ell esglayada.)

EUDA

Es mort! Oh! Mort! Germá!

(Tibalt corre á ella y la sosté. Los criats de Tibalt lo rodejan.)

Digitized by Google

ESCENA VIII

EUDA, ROGER, TIBALT, RENAT, SEVERÍ, PERET, GUILLEMÓ, CEBRIÁ. CRIATS y las duas servidoras. Severí agenollat avora de 'n Roger, plorant.

TIBALT, *als criats seus.*

Depressa: N.º 5

á Sant Ayman!

RENAT

Al monastir!

EUDA

Es somni!

TIBALT

A Sant Ayman! *(Ja enduyéntsela ab los seus.)*

EUDA

Roger!

SEVERÍ, *á terra plorant.*

Senyor!

EUDA, *sortint.*

Matéume!

PERET

Som lliures altre cop, qu' es mort! *(Rodejan la taula.)*

CEBRIÁ

Som amos!

Digitized by Google

SEVERÍ

Pobret! Mals cors!

GUILLEMÓ, *bevent tots.*

A ta salut!

PERET

Te, dringa!

(Sonan las copas.)

GUILLEMÓ

Comte Peret, per tu!

SEVERÍ, *plorant á terra.*

Senyor!

PERET

Au! Gresca!

(Al caure 'l teló alegría dels criats, plors de Severí, rialla estrepitosa y més aprop d' Urilda, y allunyantse 'l toch de las botzinas de la cavalcada d' Euda.)

TELÓ RÁPIT

Digitized by Google

Digitized by Google

Acte segon

CUADRO PRIMER

Lloch feréstech ple de rocas fantásticas. A la dreta, al fons, la entrada d' una cova. Un raig de lluna aclareix lleugerament la escena.

ESCENA PRIMERA

ROLDANA, OLIVETA, SOMIQUET, TOMEU y GASPAR. Venen del fons: devant Roldana á cavall d' una somera, després Oliveta, després Somiquet y apoyantse en ell Tomeu; l' últim Gaspar.

ROLDANA

Arri, tossuda! Au, pégali, Oliveta.

OLIVETA

Ay, mare, 'm faig mal jo!

Digitized by Google

SOMIQUET

Donchs que hi ha gayre
d' aquí á las monjas?

TOMEU

Uy!

GASPAR

Jo 'm menjaría
ans de sé al monastir... set pans! M' hi jugo
set pans!...

ROLDANA

Arri!

OLIVETA

No tira.

TOMEU

Es clar, la pobre!...
Va cansada.

OLIVETA

Aturemse?

TOMEU

Fill, vuy seure:
jo no puch més.

ROLDANA

Sortím d' aqueixas timbas,
y al plá seurém.

TOMEU, *sentantse.*

Te; jo ja estich.

OLIVETA

Au, mare;
salteu.

Digitized by Google

ROLDANA

Aixó es tant negre!

GASPAR

Y qu' es poruga
la Roldana!

ROLDANA, *saltant.*

Xo!

GASPAR

Aquí jo 'm menjaría
una cabra sagaya.

ROLDANA, *á Somiquet.*

No t' acóstis
á la somera! Tu!

SOMIQUET

Qué faig!
(Parla dissimuladament ab l' Oliveta.)

TOMEU

Y encara
hi ha cinch horas á peu!

GASPAR

Jo 'm menjaría...
(Riu Tomeu.)
Que 't jugas?...

TOMEU

Calla fart.

ROLDANA, *sentantse.*

Quin mal la esquena!
Ay monastir de Sant Ayman, que 'ns costas!
(Pe 'l Somiquet.) Oliveta, vigilal!

Digitized by Google

SOMIQUET

Qui?...

ROLDANA

T' arrambas
massa á la bestia!

OLIVETA

Somiquet?...

SOMIQUET

M' estimas?

OLIVETA

Sí, tontet.

SOMIQUET

Si m' estimas... ara 'm penso
que podríam menjar tu y jo.

OLIVETA

No goso:
si 'ns veu la mare.

SOMIQUET

Com que no t' agrado!...

OLIVETA

Calla donchs... *(Van cap á la somera.)*

SOMIQUET

Forsa!

OLIVETA, *treyent menjar de la somera.*

Més jo á tu!

SOMIQUET, *per lo menjar.*

No, forsa...
d' això.

Digitized by Google

OLIVETA

Te.

SOMIQUET

Y que 's barallin per las terras.
Nosaltres ben amichs. Oy, tu?

OLIVETA

Tu, oy? Que mira
la mare!

ROLDANA, *á Oliveta.*

La somera!

TOMEU

Lo vell comte
de Venafur, qu' era estranyot! Miréuse:
deixar lo nostre terme en vassallatje
al monastir de Sant Ayman!

ROLDANA

Voldría
ja serhi y enllestir! Quina paciencia!
Me 'n vaig á Venafur, y allí m' innovan
que ja som d' altra gent. Mateix que cabras!...

GASPAR

Vos cabra; que jo bé.

ROLDANA

Per só m' estimo
més tractar ab las monjas. Veuréu ellas
si 'm donarán las terras.

GASPAR

A mi 'm tocan!

TOMEU

Si jo no hi fos!

Digitized by Google

ROLDANA, *rihent.*

Canteu! Canteu!

GASPAR

Que 't jugas,
Tomeu, que aquesta du als sarrons recapte
per las monjas.

ROLDANA

Si, prou.

TOMEU

Potser si 't pensas
que 't darán la rahó si tu 'ls hi donas...

GASPAR

Figas secas, ó prunas.

SOMIQUET, *menjant y saltant.*

No ho endevinan!

OLIVETA, *cremada.*

Somiquet!

ROLDANA, *cremada, á Somiquet.*

Tu!

TOMEU,

Qué hi du, fill meu? Qué?

SOMIQUET

Pansas.

(La Oliveta li pega.)

GASPAR, *ab pena.*

Pansas!

TOMEU

Pansas duyeu! *(Molt ofés y cremat.)*

Digitized by Google

ROLDANA

Ah, la Oliveta!

OLIVETA

Ell que n' ha presas!

(Tomeu plora considerant perdut lo de las terras.)

SOMIQUET

Una!

ROLDANA

Axís á dintre
se t' inflés com un bot!

SOMIQUET, *plorant.*

No ploreu, pare,
que jo m' hi poso!

OLIVETA, *plorant.*

Somiquet, no ploris,
que jo també.

GASPAR

Qué feu?

ROLDANA

Ells plors, jo riure!

TOMEU

Estém perduts! Ella ha guanyat las terras!

ROLDANA

Tant de rebó!

GASPAR

Veuréu quan jo li parli
á sor Mahalta, la abadesa; 'm dona
las terras á mí totas. Podeu riure!

(A Roldana que reya.)

Digitized by Google

TOMEU

Ni per tú ni per mí; Gaspar, per ella:
que á la abadesa, prou que ho sé, li agradan
las pansas que se 'n mor. Si fins esplican
que una nit de mal temps li eixí 'l dimoni
habillat de donsell, y per temptarla
li duya un gros present de pansas finas
que brillavan com or, y que quan ella
se 'n posá als llabis un gotim, la cambra
de flamas se va omplir, troná tres voltas,
y al despertarse al endemá la trista,
se trobá socarrim en mitj dels llabis!

ROLDANA, *satisfeta.*

Qué 't deya noya? Eh?

OLIVETA

Ay sí, sí!

GASPAR

Depressa!
Las pansas! Vuy las pansas!

ROLDANA

Ara hi corro.

TOMEU

Prenlas tu, fill.

ROLDANA, *á Somiquet.*

Acostat!

GASPAR

Jo, jo!

SOMIQUET, *volentlas pendre.*

Al pare!

(Se barallan per pendre las pansas que du la somera.)

Digitized by Google

OLIVETA

Son de casa! *(A Gaspar.)*

GASPAR, *pren una coixinera petita.*

Las tinch!

ROLDANA

Ah, lladre! Déixalas!

TOMEU

Fill, en Gaspar! *(Per qui 'ls hi prengui.)*

ROLDANA

No, lladres!

(Barallantse Roldana y Gaspar, cau en terra 'l saquet que 'n Gaspar tenia. La Oliveta 'l cull y 'l dona á Somiquet.)

GASPAR

Mevas!

SOMIQUET

Vingan!

OLIVETA

Ténlas tu, Somiquet.

SOMIQUET

Ja las tinch, pare!

GASPAR

Partímselas.

ROLDANA

Jo no: totas son mevas!

TOMEU

Donchs cap.

Digitized by Google

OLIVETA

Sí, mare!

ROLDANA

Totas! Las vuy totas!

TOMEU, *per la Roldana.*

Fem tres munts ben iguals y ella que trihi.

ROLDANA

No!

GASPAR

Aquí terra!

ROLDANA

No vuy!

OLIVETA, *cridantla á part.*

Veniu.

TOMEU, *á Somiquet.*

Abócalas.

(Ell las aboca.)

OLIVETA, *á Roldana.*

Mare escolteu, los hi enganyat: si 'n queda tot un altre sach plé.

ROLDANA

Qué dius! Jo trio!

GASPAR

Oh veyeu, dona?

ROLDANA, *prenent un munt.*

Aquest. Te, filla, endútel.

GASPAR

Jo. *(Prenent altre munt.)*

Digitized by Google

SOMIQUET

El nostre. *(Pren l' últim.)*

TOMEU

Ara está bé. Cadascú donga
las pansas com present, y fa justicia
la abadesa... com vulga. Si las terras
diu que son per aquest, bon any. Si tocan
á la Roldana, bon profit. Si á casa,
molt millor.

GASPAR, *com si sentis soroll.*

Escoltéu. *(Pausa. Tots escoltan.)*

ROLDANA

Si 'ns en anessim?

GASPAR, *fent lo valent.*

Ja teniu por.

ROLDANA

Sí, por.

OLIVETA

Veig una cosa...
que 's belluga!

SOMIQUET

Soch jo.

ROLDANA

Jo me 'n iria.

(Riuhen Tomeu y Gaspar.)

TOMEU, *volent espantarlos.*

Es que 's contan d' aquí cosas estranyas.

ROLDANA

Acosta la somera. *(A Oliveta que no 's mou.)*

Digitized by Google

GASPAR, *riu fingint.*

Si? Qué contan?

OLIVETA

Veshi tú, Somiquet

(Per la somera que es cap al fons.)

SOMIQUET, *per son pare.*

Deixa que diga.

TOMEU

Que moltas nits, aquí...

ROLDANA, *per anársen.*

Ves... La somera.

GASPAR

Aquesta, quina por!

SOMIQUET, *ab por.*

Que aném?

ROLDANA

Sí, vaja.

(Tots van á recullir la somera: mentrestant va dihent Tomeu.)

TOMEU

Donchs que aquí moltas nits, aquí, s' acollan
bruixots y bruixas. Diuhen qu' allá dintre
un diable hi viu qu' es l' amo d' ells y ellas.
Y aquí saltan y ballan; y li portan
al diable... gent.

GASPAR, *escoltant.*

Calleu!

ROLDANA

Com refrech d' alas!

Digitized by Google

SOMIQUET

No d' alas; com... trepitj.

OLIVETA

Si es la somera.

TOMEU, *rihent.*

Lo diable 's diu...

GASPAR, *tremolant.*

No ho vuy saber. Rondallas.

ROLDANA, *pujant á la somera.*

Ara!

TOMEU

Es diu Bujavá.

(Roldana pega al animal que no vol caminar.)

GASPAR, *tremolant.*

Sí, aném; las donas

s' espantan.

OLIVETA

Jo tinch por!

SOMIQUET

Caminém, pare!

ROLDANA

Arri!

TOMEU, *burlantsen sempre.*

Cridemlo?

GASPAR, *espantat.*

Aixó no!

Digitized by Google

ROLDANA, *per la bestia.*

Oliveta,

pégali! *(Comensan á caminar.)*

SOMIQUET

Aném!

TOMEU

Fins en Gaspar tremola!

GASPAR, *ofés.*

Jo 'm menjaría aquí set pans! *(Aturantse.)*

TOMEU

Donchs cridal.

GASPAR

Prou. *(Va á cridar y 'l contenen.)*

SOMIQUET

No!

ROLDANA

Reyna del cel!

OLIVETA

Per Deu!

GASPAR

No 'm deixan.

TOMEU

N.º 6

Crido jo. Bujavá!

(Lo ressó de las timbas anirá repetint aquest nom diferents cops. Fins sent fora ells de la escena se sentirá al lluny.)

ROLDANA

Qu' has fet!

Digitized by Google

OLIVETA

Ay!

GASPAR

Corre!

ROLDANA

Arri!

GASPAR

Verje Santissima!

TOMEU, *també espantat.*

Y contesta!

SOMIQUET

La creu!

ROLDANA

Arri!

TOMEU

La creu!

OLIVETA

El diable!

GASPAR

El diable!

(Aquestas veus se dirán casi al plegat. Surten per la esquerra empenyentse. Al ser fora se'ls sentirá encara cridar allunyantse.)

Digitized by Google

ESCENA II

BRUIXOTS y BRUIXAS. Al comensar l' acte ja estarán colocats per la escena, no observantse que hi son desde 'l públich fins que parlin.

BRUIXOT PRIMER

Ituriel!...

BRUIXOT SEGON

Ardinach!...

BRUIXOT TERCER

Astoll!...

BRUIXOT QUART

Anfura!...

BRUIXOT SEGON

Lavallsara!...

BRUIXOT QUART

Bruhil!...

BRUIXOT PRIMER

Tora!...

BRUIXOT SEGON

Argasira!... *(Pausa.)*

BRUIXOT PRIMER

Jo vinch del riu: he esllabissat els marges,
y udolant l' he llensat dintre una vila!

Digitized by Google

BRUIXOT QUART

Jo vinch del mar: he remogut las onas,
y una barca he enfonsat de gent replena!

BRUIXOT TERCER

Jo vinch dels ayres: he bufat los núvols,
y la pedra ha fet jas de las cullitas!

BRUIXOT SEGON

Jo vinch dels boscos: he xuclat las ayguas,
y 'ls pastors y 'ls ramats de set se moren!

BRUIXOT PRIMER

Bujavá es l' amo nostre!

BRUIXOT SEGON

Ell ens goberna!

BRUIXOT TERCER

Es nostre sacerdot!

BRUIXOT QUART

Es nostre pare!

BRUIXOT SEGON

Mes, nostre rey!

BRUIXOT QUART

Mes, nostre Deu!

BRUIXOT PRIMER, *al mitj de tots.*

L' adorin
dintre l' espay tots los aucells més negres;
dintre la mar los famolenchs cetacis;
dintre sos caus las feras que bramulan;
dintre la terra 'ls cuchs que 's recargolan;
dintre del cel los ángels que 's revelan;
y dintre l' home 'l cor que 'l tiranitsa;
y es cuch, y cranch, y corp, y tigre, y diable!

Digitized by Google

(Tots agenollats, omplint la escena al voltant del Bruixot primer, repeteixen.)

BRUIXOTS Y BRUIXAS

Y es cuch, y cranch, y corp, y tigre, y diable!

(Segueixen agenollats ab lo cap baix sentintsels com si resessin. En mitj del remor lleuger d' ells se sent al lluny la veu d' Urilda.)

ESCENA III

BRUIXOTS, BRUIXAS, URILDA, ROGER

URILDA, *de lluny.*

Mos germans! *(Pausa.)* Mos germans!

(Lo primer cop més lluny que l' altre.)

BRUIXOTS Y BRUIXAS, *alsantse.*

Urilda! Urilda!...

(Urilda vindrá del fons de la escena portant arrossegant lo cos de Roger.)

URILDA, *de dintre.*

Mos germans! *(Entrant.)* Ja 'm teniu entre vosaltres!

(Rialla estrepitosa y llarga. Alegria de tots los bruixots que parlan entre ells esvolotats. Lo cos de Roger al mitj: tots los bruixots y bruixas voltantlo. Urilda está cansada del camí.)

BRUIXOT PRIMER

Cóm has trigat?

Digitized by Google

BRUIXOT SEGON

Que parli!

BRUIXOT TERCER

Urilda!

BRUIXOT QUART

Ella!

BRUIXOT PRIMER

Deixéula dir!

BRUIXOT SEGON

Calleu!

BRUIXOT TERCER

Ella!

BRUIXOT QUART

Ella sola!

URILDA, *aixugantse la suor.*

Ara 'm revenjo! Aquest es mon gran dia! *(Riu.)*
Miréusho: axó era un home. Y, te, res ara.

(Moventlo ab lo peu.)

Un bot escorregut! Mes no, que dintre
l' ánima hi es; encara hi es! *(Satisfeta.)*
S' ho enduyan
á enterrar com un mort, jo que 'ls hi apago
los llums, y me l' emporto! Al mon li deyan
Roger de Venafur! Sens ell be fora
ma vida com un cel, y no 'm tindríau
germana vostra; mes al vil lo féren
hermós y temptador, y, ay, que 'n sa flama
ma filla s' abrusá perdent la vida! *(Remor de tothom.)*
Mes jo avuy á ma filla la revenjo!
Mos germans, que Roger torni entre 'ls homes.

Digitized by Google

BRUIXOT TERCER

May! *(Los altres s' hi oposan també.)*

BRUIXOT QUART

No!

BRUIXOT SEGON

Al sepulcre!

BRUIXOT PRIMER

Als morts!

URILDA

Enrera! *(Crits.)* Enrera!
(Silenci.)

Mesquins! Idiots! Viure, no sempre es viure!
Li salvo 'l cos pera matarli l' ánima.

(Remor d' aprobació.)

Perqu' ell torni á la llum cal l' aygua negra
que dolla als peus de Bujavá 'l Deu nostre.
Jo vaig per ella, oh mos germans; vosaltres
galejéulo al voltant; danseu, qu' es núbia
qu' espera á son espós: la vida! Fora!
Pas, pas! *(Mentres se 'n vá.)*
Oh, Bujavá! Sou nostre pare!

(Urilda 's fica á la cova que hi ha al fons. Las bruixas y 'ls bruixots ballarán entorn del cos de Roger, xisclant y rihent. Tornará Urilda portant l' aygua maravellosa que torna la vida. Lo primer vers que 'l diga mentres encara ballan.)

URILDA

Germans, ja prou dansar. Y ara aparteuvos.
Aquesta aygua es principi de la vida!

(La alsa sobre son cap.)

Digitized by Google

En nom d' aquell, qu' es nostre Deu; que porta
pe 'l mitj de las edats en sas espatllas
la cárrega dels mals, flors de la terra;
cor de Roger de Venafur, deixóndat!

(Ell se posa una má sobre 'l cor.)

Ulls de Roger de Venafur, obríuvos!

(Obra 'ls ulls y mira al voltant movent lo cap.)

Roger de Venafur, aixécat: párla! *(S' alsa rápit.)*

ROGER

Mos servents! Mos vassalls! Ma gent de lluyta!
Tanqueu lo meu castell! Euda! Hont ets? Euda!

(Rialla burladora de tothom menos d' Urilda.)

Ma espasa!... Me l' han pres!... Y aquestas ombras!...
Y aquets llochs!... Soch despert ó fantasiejo!

(Riuhen bruixots y bruixas.)

Despert, oh sí! Quí sou? Perque així 'm mira
tothom? Per qué?... Riheu?... Ah, que vosaltres
m' heu robat eixa dona! Hont es? Respónga *(Rabiós.)*
un tant sols! Un! Ma Euda?

(Se dirigeix á Urilda que s' ha creuhat de brassos. Los altres estarán ara més apartats.

URILDA

Míram be!

ROGER

Urilda!

URILDA

Urilda, sí, jo soch!

ROGER, *ab angúnia.*

Hont es; responme!

URILDA

Tu la vols?

ROGER

Jo la vuy, mal que la terra
l' hagi d' obrí ab mas unglas per trobarla!
Mal que 'm costi la vida! *(Riuhen.)*

URILDA

Y qu' es ta vida!
Palpa ton cos, tas mans!...

ROGER, *ab horror.*

Tot sanch!

URILDA

Si 't deixo,
caus mort!

ROGER, *tambalejantse.*

Oh, no! *(Acostantse á ella.)*

URILDA

Ja Euda está tancada
de Sant Ayman al monastir...

ROGER

No! Es meva!

URILDA

Quan espunti 'l nou dia será esposa
del seu Jesús.

ROGER

Oh, mon caball! Mas armas!
Aquí, mos patjes, mos vassalls! Depressa!

Digitized by Google

URILDA

Lo monastir es lluny: soldats lo voltan;
son mur amplíssim te 'ls marlets als núvols!

ROGER

Oh, infern!

URILDA

La vols?

ROGER

La vuy! Y fins professa
la arrencaré d' un Deu!

URILDA

Lo caball nostre
dintre terra es lo táup; l' esparvé als ayres!
Enrera deixa 'l llamp!

ROGER

Soch teu, Urilda.

URILDA

La teva ánima vuy!

ROGER

Jo te la entrego!

BRUIXOTS Y BRUIXAS

Per fi! *(Tots gran satisfacció.)*

ROGER

Ma Euda?...

URILDA

Vina!

ROGER

Aném!

Digitized by Google

BRUIXOTS Y BRUIXAS

Ja es nostre!

URILDA

Bujavá! Bujavá!

BRUIXOTS Y BRUIXAS

Ja es nostre!

BRUIXOTS Y BRUIXAS

A dintre!

(Entre mitj de tots ells, parlant y xisclant, se l' emportan cap á la cova, sentintse de quant en quant á Urilda que crida á Bujavá, dominantho tot ab sa veu.)

CAMBI DE DECÓRACIÓ

Digitized by Google

CUADRO SEGON

Parlador del monastir de Sant Ayman. Per una ampla arcada que hi'ha al mitj se veu 'l claustre. Es al matí.

ESCENA PRIMERA

SOR AMON, desprès ROLDANA, OLIVETA, SOMIQUET, TOMEU y GASPAR. Se sent un toch de campaneta al costat dret. Surt Sor Amon de la esquerra y va á obrir á la banda oposada.

SOR AMON

Será la pobre gent qu' ara 's disputa
las terras que 'ns han dat. *(Tornan á trucar.)*
Teniu, ja hi tornan.

(Obra Sor Amon, mes com no entra ningú torna enrera. Al acte d' obrir se sent que disputan fora.)

Per aquí: entreu. Donchs que no entreu? Depressa!

ROLDANA

Ens en doném vergonya.

(Ve carregada la Roldana ab una grossa coixinera. Gaspar y Tomeu en un mocador y en un sarronet durán las pansas que 's repartiren. La Oliveta al fons d' altra coixinera durá la part que li tocá á la Roldana.)

OLIVETA

Calleu, mare. *(Entran tots.)*

Digitized by Google

ROLDANA

Com que nosaltres som pobrets, y en covas
y en barracas vivím... *(Mirant per tot)* Com vos estima
lo gloriós Sant Ayman!

SOR AMON

Li preguém sempre
per tots los pecadors...

ROLDANA

Prou que nosaltres
preguém á sants y á santas, mes las covas...
covas son.

SOR AMON

Esperéuse fins que vinga
nostra mare y senyora la abadesa. *(Surt per la esquerra)*

ROLDANA, *á Tomeu.*

Que es bonich! Oy? *(Per lo claustre.)*

GASPAR

No pas per mí: dejunan!

SOMIQUET

Y alló que 's diu d' aquestas monjas, pare,
qu' es cert?

TOMEU

Jo no ho crech pas.

ROLDANA

Jo sí.

GASPAR

Qué 's conta?

ROLDANA

Ves tu! *(A Oliveta que s' aparta.)*

Digitized by Google

TOMEU, *á son fill.*

Y tu. *(S' aparta cap al altre costat.)*

ROLDANA, *ab misteri.*

Que aquí dintre no 's vivía
com mana Deu. Que moltas d' eixas damas
tenían aymador...

GASPAR, *no creyentlo.*

Ves!

TOMEU, *cremat.*

Malas llenguas
sols ho diuhen!

ROLDANA

Jo ho crech.

TOMEU

Miréu, la dona
qu' es abadesa avuy es una santa.

ROLDANA, *insistint.*

Jo ho crech.

TOMEU

Y totas!

ROLDANA

Que jo ho crech! Te, filla,
aguántaho mentrestant. *(Li dona la coixinera.)*

TOMEU

Y vuy saberho
que hi duyeu aquí dintre, que á la porta
ja us ho he dit.

Digitized by Google

ROLDANA

No es res.

GASPAR, *per la coixinera.*

Qué hi ha?

SOMIQUET

Son, pare...

OLIVETA

Somiquet!

ROLDANA

Déixal dí. Aquí ray.

TOMEU

Si 't pensas
que te 'n durás las terras...

GASPAR, *á Tomeu.*

Ni vos: totas
son mevas, qu' es de lley.

ROLDANA, *torna á pendré la coixinera.*

Son aquí dintre
las lleys. Mirat.' *(Pegant á la coixinera.)*

GASPAR

Veyam?

TOMEU

Somiquet, prenli!

ROLDANA

Lladres!

SOR AMON, *que torna.*

Qué feu? Ve la abadesa!

OLIVETA, *agafantla per las faldillas ab por.*

Mare!

Digitized by Google

ESCENA II

ROLDANA, OLIVETA, TOMEU, SOMIQUET, GASPAR, SOR AMON, SOR MAHALTA, SOR ALDENA y altras MONJAS. Venen de cop duas monjas portant una cadira y altra un coixí; desprès sor Mahalta apoyada en sor Aldena y darrera altras monjas. Totas de la esquerra.

SOR MAHALTA. *á Sor Aldena.*

Que ho encengan tot, sentiu? Tot. Y qu' adornin
de las galas mellors l' altar: qu' es dia
de pler per sant Ayman.

SOR ALDENA

Ja está, que sembla
lo paradís d' hermós.

SOR MAHALTA

Y Euda?

SOR ALDENA

Ay, senyora!...
Está plorant.

SOR MAHALTA

De goig: perque 's consagra
avuy esposa del Senyó! Oh ventura!
Quin cor no s' enterneix!

SOR ALDENA

Es que... Es que diuhen...

SOR MAHALTA

Qué?

Digitized by Google

SOR ALDENA

Qu' estimava... á un home!

SOR MAHALTA, *renyantla.*

Sór Aldena!

SOR ALDENA

Mare! *(Volent dir que la perdoni.)*

SOR AMON

Senyora, hi ha 'ls vassalls de Lluria,
de qui ja us hem parlat.

SOR MAHALTA

Hont son? Que vingan.

GASPAR, *acostantshi.*

Senyora!...
(S' agenolla y li deixa als peus lo sarronet de pansas.)

ROLDANA, *deixant las que s' han partit.*

A vostres peus...

TOMEU, *idem.*

De mas pobresas...
la bona voluntat...
(Sor Mahalta riu bondadosa. Somiquet y Oliveta se agenollan mes darrera.)

GASPAR

Per mala anyada
no més aixó he pogut...

ROLDANA, *prenent la coixinera de Oliveta.*

(Lladres!) Senyora,
aixó; tot aixó es meu. Son pansas. Pansas.
Y si no fos que uns lladres!... Mes n' hi hauría!
(Oliveta li estira las faldillas.)

Digitized by Google

SOR MAHALTA, *á las monjas.*

Miréusels, quins presents! Pobrets! Alséuvos.

ROLDANA, *ab molta intenció sempre.*

Son pansas. Tot son pansas.

SOR MAHALTA

Y qué us porta
al monastir de terra qu' es tant llunya?

(Duas monjas se 'n duhen á dintre 'ls presents.)

ROLDANA

Que 'ns barallém.

TOMEU

Aquestos las voldrian...

GASPAR

Es que...

ROLDANA

Es á mí que 'm tocan.

SOR MAHALTA

Un que parli.

ROLDANA

Senyora, ja veureu: jo...

GASPAR

Es que jo cullo
molt poch, y...

TOMEU

Es que jo hi era...

ROLDANA

Aixó es mentida!

Digitized by Google

GASPAR

Jo...

TOMEU

A qui ho dirás?

GASPAR

Jo...

ROLDANA

Els dos son embusteros!

(Sor Amon ha procurat en va calmarlos.)

SOR MAHALTA

Si parleu tots, anéusen! *(Callan.)* Un: la dona.

ROLDANA

(Las pansas! Ah!) Veuréu: hi ha una montanya
que ningú la conrea, hont sols pasturan...
los aucells. Donchs tots tres ara hi voldríam
plantá... Y com es tocant á casa meva...
es meva la montanya.

GASPAR

També hi toco.

TOMEU

Y jo per sol ixent.

GASPAR

Jo!...

TOMEU

Vaig sembrarhi
tota la banda baixa y ella ho arrenca.

GASPAR

Y pegá á un cosí meu, sols perque hi duya
unas ovellas...

Digitized by Google

ROLDANA

Es que vuy plantarhi
de dalt abaix panseras; tot panseras.

TOMEU

No la creguéu, que ho fa...

GASPAR

Sí, ho fa, senyora,
perque...

ROLDANA

Calla, xerraire!

TOMEU

Es mala dona!

ROLDANA, *á Tomeu.*

La filla, mirat! *(Vol dir que no la haurá.)*

TOMEU

Guárdala: 'l de casa
de milló 'n trobará.

ROLDANA

Pillo!

TOMEU

A mí pillo!

SOR MAHALTA

Sor Amon, feu que callin!

SOR AMON

Pts! Que surti
qui obri la boca!

ROLDANA

Es que...

Digitized by Google

SOR AMON, *renyantlos.*

Veyám!

(Callan tots.)

SOR MAHALTA

Acóstat,
tu, jovenet.

TOMEU

M' es fill. *(S' hi acosta Somiquet.)*

SOR MAHALTA

Saps, la montanya?...
De qui es per tu?

SOMIQUET

Es de casa! *(Mira á Oliveta.)*
No, no: mitja
de la mare d' aquesta.

ROLDANA

Tota! *(La fan callar.)*

SOR MAHALTA, *á Oliveta que s' hi acosta.*

Ella.

ROLDANA

Veyám! *(A Oliveta advertintla.)*

SOR MAHALTA

Per tu, noyeta, la montanya
á qui la tinch de dar?

OLIVETA

Jo, la daría...
al Somiquet.

ROLDANA, *esvolotada.*

Qu' ha dit?

Digitized by Google

SOR AMON

Pts!

SOR MAHALTA

Y aquest home
no te fills que 'l defensin?

GASPAR

Tres setmanas
que m' he casat. Mes ja 'n tindré; perqu' ella...

SOR AMON

Prou!

SOR MAHALTA

Ja prou!

GASPAR, *á la Roldana.*

Ves: en van tenir catorse...
entre 'l pare y la mare!... Y... *(Segueix enrahonant.)*

SOR MAHALTA

Que s' aturi!

SOR AMON, *á Gaspar.*

Ni una paraula més!

(Calla mormorant encara dihentho á Tomeu y Roldana.)

SOR MAHALTA

Y ara que digan
aquets dos. No més ells. Perque vosaltres
vos mireu, mos fillets, sempre amorosos
com devant d' un altar?

SOMIQUET

Perque... Tu, digaho.

Digitized by Google

OLIVETA

Jo no goso.

SOMIQUET

Perque... Tu, tu, Oliveta.

SOR MAHALTA

La Oliveta; que ho vuy.

OLIVETA

Perque nosaltres...
ens estimém... *(Plorant.)* Y 'ls pares que no ho volen!

SOR MAHALTA, *molt sentit.*

(Oh aquesta edat! Ditxosos ells! S' estiman!)

SOR ALDENA

Pobrets! Oy mare?

SOR MAHALTA, *renyantla.*

Sor Aldena! *(Pausa.)* A terra
els ulls! *(A las altras monjas.)* Vosaltres! *(Pausa.)*
Somiquet... respónme:
si 't dessin á triar qué 't quedarías?
La teva amoroseta, ó la montanya?

SOMIQUET

Jo la Oliveta. Es clar. *(Los altres s' impacientan.)*

SOR MAHALTA

Y tu, minyona?

OLIVETA

Jo 'l Somiquet.

SOR MAHALTA

Y donchs; justicia feta.

TOMEU

Cóm?

Digitized by Google

ROLDANA

Qu' ha dit?

GASPAR

Jo?...

SOR MAHALTA

Qu' als tres, de la montanya,
jo senyora que 'n só 'ls desposseheixo.
Y que tota, desd' ara vuy que siga
pe 'l Somiquet y la Oliveta; y mano
que s' uneixin per sempre, amants esposos.

(Los dos riuhen acostantse.)

ROLDANA, *á mitja veu.*

Ah no, may!

TOMEU, *id.*

May ab ella!

ROLDANA, *al Tomeu insultantlo.*

Ab tu!...

TOMEU, *á Roldana despreciatiu.*

Et figuras!...

SOR MAHALTA, *dreta y pegant á terra ab lo bácul.*

Vassalls de Sant Ayman! Justicia es feta! *(Pausa.)*
(A Roldana.)
Vos, abrasseu al fill! *(A Tomeu.)* Vos, á la filla!

(Vacilan y 'ls abrassan sense mirarlos.)

Sou en tot mos servents, y, ay de vosaltres
si tot seguit no 's fan los desposoris!

(Somiquet y Oliveta van á abrassarse y s' aturan mirant á la abadesa: aquesta comprén la seva intenció y diu á las monjas.)

Digitized by Google

Los ulls baixos tothom! *(Ells s' abrassan.)* Y alabat sia nostre Deu y Senyor en cel y en terra.

(Sor Mahalta que ho ha dit ab los ulls al cel, s' assenta ara, després de curt silenci en que s' ha de veure que mou 'ls llabis pregant. Roldana, Tomeu y Gaspar están entre avergonyits y cremats.)

SOR MAHALTA

Ara veniu. Y bon camí. Que us donga

(Li van besant l' anell.)

vida honesta Jesús, y la mort santa.

ESCENA III

SOR MAHALTA, SOR AMON, SOR ALDENA, ROLDANA, OLIVETA, SOMIQUET, TOMEU, GASPAR y EUDA que ha aparegut per la dreta al instant que s' abrassavan y ha fet una esclamació de tristesa al véureho.

EUDA

Oh, aturéuvos, germans; y un prech oiume.
Si aneu molt lluny d' aquí!... Y entre las boyras
veyeu á Venafur, jo t' ho demano,
á tu, donsella, tot amor y vida!...
Qu' envíes un petó, á sos murs, la tomba
de mon Roger.

(Li posa una creu que ella duya, al coll.)

Y te: per recordansa
d' aquesta trista dona!

OLIVETA

Oh, gracias!

Digitized by Google

EUDA, *abrassantla.*

Vina
sobre mon cor! Sigas ditxosa sempre;
tant com jo so infelis! Oh, mare, mare,
quina enveja que 'm fan!

(Euda queda abrassada á la abadesa que s' hi havia acostat. La comunitat se 'n va per la esquerra: los pagesos per la dreta.)

SOR AMON, *als pagesos.*

Sortiu.

SOR MAHALTA, *consolant á Euda.*

Ma filla!

Sor Amon després de tancar, se 'n torna y desapareix per la esquerra.

ESCENA IV

EUDA, SOR MAHALTA, SOR ALDENA. Euda com desvariejant abrassada á Sor Mahalta.

EUDA

Jo no 'l puch olvidar! Si encara 'l sento,
y 'l veig per tot! Lo meu Roger! Ma gloria!
Ahont ets? Ahont? Que 'm portin á sos brassos!

SOR MAHALTA

Euda! Euda!

SOR ALDENA

Axó es somni!

Digitized by Google

SOR MAHALTA, *removentla.*

Que 's desperti!
Euda!

EUDA, *com si 's despertés.*

Ah, senyora!... Aquestos llochs!...

SOR MAHALTA

Sí, mira:
tot es pau al voltant. La terra es llunya,
y 'l cel d' aquí es aprop.

EUDA

Aprop deu ésser
també Roger.

SOR MAHALTA, *ofesa de que 'n parli.*

Ma filla, dintre un' hora
al peu tu dels altars, á Deu la vida
li has d' oferir de cor.

EUDA

Ah, sí: com tarda!

SOR MAHALTA

Y estás segura, oh Euda, que no 't porta
negre despit, á aquell que deixá un dia
son trono al cel pera salvar la terra?
Creus tu que may anyorarás las horas
passadas en lo mon?

EUDA

May! Si un sepulcre
voldría que 's tornés aquesta casa!...
Sensa remors de vida, fret, tot negre
com lo sepulcre de Roger. Oiume:
vos no sabeu 'l meu amor!...

(S' acosta un xich Sor Aldena)

Digitized by Google

SOR MAHALTA, *ofesa.*

No, escolta;
que 't parlo d' altra amor.

EUDA

Si 'l pit m' esclata
per parlar d' ell! Roger! Que 'm moriría
si l' hagués de tancar al cor per sempre!

SOR ALDENA

Mare... Deixéula dir: potsé' aixi 's calma.

SOR MAHALTA

Mes tu la sents! Ves donchs!

SOR ALDENA, *apartantse.*

Teniu: no escolto.

EUDA, *á Sor Mahalta.*

Vos no habeu estimat?... May de la vida?
(Sor Aldena torna á escoltar.)

SOR MAHALTA

Jo soch de mon Jesús!

EUDA, *á Sor Aldena.*

Vos?... Vos... no?!...
(Sor Aldena baixa 'ls ulls confosa.)

SOR MAHALTA, *fent seure á Euda á sos peus.*

Euda!

SOR ALDENA

(Ves perque ho vuy sentir! Aquestas cosas
després quedan al cap y martiritsan!)

EUDA

Qu' estich be á vostres peus! Mare, deixeumhi:
l' aucell cansat vora del niu reposa!

Digitized by Google

SOR MAHALTA

L' esparver t' ha ferit! Pobre!

EUDA

Quan sia
velleta com sou vos, mare, als que cerquin
la pau en lo resser d' aquesta casa,
veniu, jo 'ls hi diré, que aqui no arriva
lo sol que crema, es tot blancor de lluna!
Y si uns ulls roigs de plányers me miréssin
com los meus ulls, oh mare dolsa, us miran;
y 'm diguessin al cor, com jo us dich ara:
Vos que un dia heu sigut jove y hermosa,
no sentireu ben sola, en las tenebras,
com... encesos petons demunt dels llabis,
y á la orella sospirs que van y tornan,
y unas mans qu' en las vostras se quedessin,
y assobre 'l cor com si altre cor saltava?!...

(Sor Mahalta y Sor Aldena s' han anat conmovent. Va á parlar Sor Mahalta y Euda prossegueix.)

Al que aixó 'm preguntés, li respondria,
igual que vostres ulls á mi 'm responen:
Jo 't tinch pietat, qu' al lluny, al lluny brillejan,
sens fóndres may, d' aquella edat de nina
recorts placents!... Tot ho heu sentit; aymavau
com jo mateixa, y vau plorar com ploro!

(Sor Aldena plora silenciosa y apartada. Sor Mahalta plora també dolsament.)

SOR MAHALTA

(Si! Si!)

EUDA, *al véurela enternida.*

Es recorda sempre! Oh, quina ditxa!

Digitized by Google

SOR ALDENA

Deu meu!

SOR MAHALTA, *aixugantse 'l plor.*

(Oh, Sor Aldena qu' escoltava!)
Tot aixó es Satanás! Euda, de l' hora
qu' entrá mon cos á Sant Ayman, moriren
los recorts de la terra. So de marbre!
Y aquí ho som totas, totas. Sor Aldena?...

SOR ALDENA

De marbre, sí! *(Encara plorant.)*

EUDA

Mes com se viu!...

SOR MAHALTA, *molt severa.*

Atúrat.
Encara ets d' aquest mon, tu. Mes quan sias
esposa de Jesús, mana la retgla,
si 'ls recorts son al pit, hi entrém las unglas,
mal que al tréurels d' arrel, segueixi l' ánima!
Mes cumplim las darreras ceremonias.
Sor Amon!

ESCENA V

SOR MAHALTA, EUDA, SOR ALDENA, SOR AMON, TIBALT, CABALLERS Y MONJAS,

SOR AMON

Mare?...

SOR MAHALTA

Els caballers qu' esperan...

Digitized by Google

(Sor Amon va á obrir la porta de la dreta. Sor Aldena á un moviment de sor Mahalta va á la esquerra y torna ab la comunitat.)

Y ara, Euda... valor.

EUDA

Be 'l tinch, oh mare!

TIBALT

Senyora...

(Avansant devant dels caballers.)

SOR MAHALTA

Caballers...

EUDA, *amagant lo cap al pit de Sor Aldena.*

(Jo no 'l vuy veure!)

SOR MAHALTA

Comte Tibalt, veniu. *(S' hi acosta.)* Sou aquí l' únich
parent aprop d' aquesta noble dama,
la donsella d' Uriach, germana vostra.

TIBALT

Ma germana del cor.

EUDA

(Oh, no!)

SOR MAHALTA, *á Euda.*

Acostéuvos.

Comte Tibalt, vol Euda á la clausura
per sempre entrar d' aquesta santa casa.
Y jo de sant Ayman l' alta senyora
per Deu y 'l soberá, á vos us pregunto:
consentiu que vesteixi 'l nostre hábit,
y 'ls vots sagrats avuy 'ls pronuncie
pera ser de Jesús la eterna esposa?

Digitized by Google

TIBALT

Sí; ho consento. Y aixís ho testifico
devant d' amichs y companyons de guerra.
Mes si avuy, sent de vos, de mí s' allunya,
sempre al cor la tindré com á germana.
Euda, germana meva!

(Li obre 'ls brassos: ella se 'n aparta.)

SOR MAHALTA, *estranyantho.*

Euda?...

EUDA, *ab tristesa.*

Un dia
fóreu germá, llavors á la infantesa,
quan voltavau mon cap de llirs y rosas
als genolls somrisenta de mon pare!
Avuy no 'm sou ja res: y que Deu vulga
no 'm recordi pas may que us coneixía.

(Fuig al grupo de monjas.)

TIBALT, *á sor Mahalta.*

Senyora!... *(Ab tristesa.)*

SOR MAHALTA

Euda, á mon costat. Que ho mano!
A la casa d' aquell que á l' últim' hora
sos botxins perdoná no s' hi entra ab ira!

TIBALT, *suplicant.*

Germana!...

EUDA, *ab tristesa.*

Vos germá!... Quan me furtáreu
la ditxa que en mos brassos ja era meva!...
Traydor y vil! Oh, sí; traydor cent voltas!

(Volen replicar Tibalt y sor Mahalta: ella segueix.)

Digitized by Google

Diguéreu que l' acer en noble lluyta
creuhavau ab Roger, y ab traydoría
li enfonsava 'l punyal un amich vostre!
Vosaltres, caballers; jo us ho demano
en nom de la virtut d' aquí á la terra...
(A las monjas.)
A vosaltres en nom de Deu que 'ns mira...
aquest home sería germá vostre?

SOR MAHALTA

Euda, ja prou. Jamay aquesta casa
tal llenguatje ha sentit!

TIBALT

Senyors, oiume!
Per la gloria del cel!... Que may la veja
si mon nom no es tant pur com lo nom vostre!
Presentantli mon pit treguí la espasa
contra Roger que 'm va apuntar la seva.
Del que ha fet un traidor só net de culpa:
mes lo traidor á Deu ja li ha dat compte,
que cara á cara li he arrencat la vida.

EUDA

Mes qui 'm torna á Roger?

SOR MAHALTA

Deu: qu' esta casa
es pe 'l camí hont es ell. Quan més endintre
més aprop hi serás; que te una porta
que obre al peu de la Gloria pe 'ls qu' estiman.

EUDA

Oh sí, deixéumhi entrar. Aném, depressa!

SOR MAHALTA

No Euda, no. Ton cor es tot rancunia,
y has d' entrar com colom, blancas las alas.

Digitized by Google

TIBALT

Germana, escolta. Jo á Roger lo creya
indigne de qui ets tu; per só 'l meu odi.
Mes ara que sé prou quant te volía,
sento sa mort ab l' ánima! Y t' ho juro,
per nostra mare, 'm sents? Euda, per ella
que 'ns portá en sas entranyas, que daría
ma vida per tornarte á qui tant ploras!

EUDA, *abrassantlo.*

Germá meu del meu cor, jo 't crech.

TIBALT

Ma Euda!

SOR MAHALTA

Així 't vol Deu, filla d' Uriach. Y ara
obertas tens de bat á bat las portas.

EUDA

Oh gracias, mare!

SOR MAHALTA

Aném, que Deu te crida.

EUDA

Germá, per l' últim cop, vina á mos brassos!

TIBALT

Prega per mí, germana!

EUDA

Fins que mori!

SOR MAHALTA

Mas fillas, al altar. Senyors, al temple.
(Los caballers surten per la dreta; las monjas per la esquerra.)

CAMBI DE DECORACIÓ

Digitized by Google

CUADRO TERCER

Temple del monastir de sant Ayman. Al fons lo presbiteri separat de lo restant de la iglesia per una reixa. Gran iluminació al altar. A terra llosanas sepulcrals. Es de dia.

ESCENA PRIMERA

EUDA, SOR MAHALTA, SOR ALDENA, SOR AMON, ABAT, MONJAS y SACERDOTS al presbiteri. TIBALT, CABALLERS y POBLE, HOMES y DONAS, per la iglesia. A Euda no se la veu encara. Tothom se troba colocat en son lloch al descubrirse 'l cuadro.

ABAT

Ergullosos del mon, sou res que passa
devant d' Aquell qu' es gloria y fortalesa!
Que la veu de Jehová, parteix las rocas;
y atura 'ls rius; y 'ls cedres esllabissa;
y 'ls mars encrespa; y aconxorxa 'ls núvols;
y del home 'n fa pols que 'l vent escampa!

(Petita pausa.)

Humiliats d' assí baix, sou fortalesas
devant d' Aquell qu' al abatut sublima!
Que á la veu de Jehová las flors aróman;
los rius serpejan; las aucellas cantan;
las fonts revenen; los estels espúrnan;
y 'ls ángels pósan, devallant alegres,
al cor dels homes sas mateixas alas!
Lluny, donchs, per sempre d' est alberch de joya
la ergullesa del mon com diable impura.
Que s' acosti á aquest cel qui 'l pit li sangni:

Digitized by Google

qui 'l cor llensat sobre la terra 's miri
com un arch sensa corda y sensa fletxas.
Hont es qui vol la santa pau de l' ánima?

EUDA, *anant al mitj y agenollantse.*

Oh senyor, jo la vuy! Coloma trista
mon amor he perdut, y al cel l' escolto.

ABAT

Oh tu, benhajas, que als sospirs del Mestre
á la cleda has vingut belant sentida.
Jo t' acullo en nom d' Ell. Aixecat, dona.
Esposas del senyor, l' humil ropatje
de vostr' ordre poséuli. Y qu' ella sia
germana vostra en prechs y en obediencia.
(Sor Aldena y sor Amon li posan lo ropatje de sant Benet.)
Guarda del cos l' humil ropatje 's torni:
guarda del esperit la oració pura.
Euda d' Uriach, Euda d' Uriach, jo 't parlo.
Vols esser tu, dintre 'l sepulcre viva
Sor Euda esposa de Jesús per sempre?

EUDA

Oh sí, mon Deu; per sempre!

ABAT

Tothom cayga
genolls en terra. Y posa las mans juntas
tu sobre 'l llibre sant. Y jura.

EUDA

Juro.

ABAT

Per sa sanch al morir, jo 't beneheixo,
y esposa de son cor, ara 't consagro!

Digitized by Google

Que al instant de la mort lo cel se t' obri!...
Mes si tu delinqueixes; si algun dia
cayguessis en pecat, y al mon tornavas,
que 't vinga assobre la eternal condempna!

(Remor llunyá.)

EUDA

Ah, no; may més! Germanas! Mare!

SOR MAHALTA, *abrassantla solemnement.*

Filla!

ESCENA II

EUDA, SOR MAHALTA, SOR ALDENA, SOR AMON, ABAT, TIBALT, MONJAS, CABALLER y POBLE; y ROGER que vindrá á caball de sota terra.

ROGER, *sota terra.*

Euda! Euda!

EUDA

Oh, qué he sentit!

SOR MAHALTA

Mon Deu!

ABAT

Tremola
la terra!

ROGER, *més aprop.*

Euda!

POBLE

Oh, quin espant!

Digitized by Google

MONJAS, *y tothom al rómpres las llosas de terra.*

Ah!

ROGER, *sortint de terra á caball.*

Euda!

EUDA

Roger!

ROGER

Tu m' ho has jurat! Ets meva! Oh, vina!
A mos brassos! Fugim, la meva esposa!

(Tothom fuig esglayat, menos Euda que cau desmayada al presbiteri. Roger toca ab sa ascona la reixa que, espurnejant, se fa á trossos. La iglesia desapareix ab gran estrépit y nuvolada de tempestat.)

CAMBI DE DECORACIÓ

CUADRO QUART

Lloch plé d' abismes y cimas espantables. En mitj de desfeta tempestat de pluja y vent, que esqueixa rocas y arbres, passa Roger al lluny emportantsen á Euda sobre 'l caball, que á la claror dels llampechs se 'l veu botre galopant per las crestas de las montanyas.

TELÓ

Digitized by Google

Digitized by Google

Acte tercer

Nº 8

CUADRO PRIMER

Lloch montanyós y alegre. Del lluny, part esquerra, un camí devalla á la escena. A la dreta una font. Al mitj un abisme. Dalt de la montanya, á llarga distancia, una iglesia. Es en ple dia.

ESCENA PRIMERA

RODERICH. Ve de la dreta ab un cabrit á coll.

Ay pobret del Moixaina! No gemeguis
que més pena 'n tinch jo, pobret, Moixaina!
M' ha dit lo rabadá qu' ell no ho volía
tocarte á tu; que anava per la Xúrris!...
Malehida cabrota! Errá la pedra,
y mon fillet te al peu una ferida!
Reposém un xiquet. Ben á la vora!
Que 'ns estimém! Oy tu? *(Riu mirántsel.)*

Digitized by Google

Sembla mentida!
Tant grandassot y sense dir paraula!
Y donchs, quan parlarás? *(Riu y s' enfada.)*
Batua, reya!
Que 't fa mal, Moixaineta? Veurás, ara
lo vell Ramón te curará. No 't queixis!
Tu badavas... Y, mirat, entre 'ls homes
cap viu! Sempre cap viu! Jo 't faig de pare
y t' haig de dar consells: tu pren paciencia.
Los homes son dolents! La pedra tiran,
y ja ho te qui gemega! *(Pausa.)* Com escolta!
Te 'l cor d' ángel. No 'm bufis á la orella!
Y está de broma encara! Dissimula
perque jo no pateixi. Es bo 'l Moixaina!

(Surt per la esquerra.)

ESCENA II

ROLDANA, OLIVETA, TOMEU, SOMIQUET, GASPAR, la SEVA DONA y POBLE. Se 'ls veurá devallar de la montanya.

POBLE, *á Oliveta y Somiquet.*

La enhorabona!

POBLE

Per molts anys!

(La Oliveta y 'l Somiquet no diuhen res. Estarán agafats per la má ab los ulls baixos.)

ROLDANA

Au, noya!
Respón! *(A Somiquet.)* Y tu?

Digitized by Google

OLIVETA

No 'n sé.

SOMIQUET

Jo sí. Bon dia.

ROLDANA

No aixís! *(Al poble.)* En vida vostra! Moltas gracias!

POBLE, *altre grupo.*

Per molts anys!

POBLE

Per molts anys!

TOMEU

Fins que Deu vulga.

POBLE

La enhorabona!

ROLDANA

A tots se us aprecia.

(Tots felicitan als vells, semblant que son ells los casats.)

GASPAR

Cualsevol qu' arribés prou se pensava
que 'ls casats son els vells! *(Cremat sempre en Gaspar.)*

TOMEU, *rihent.*

Jo?

GASPAR

Tu, y aquesta.

ROLDANA, *alegra.*

Si que ho semblém!

(Riuhen los dos vells mirantse d' aprop.)

Digitized by Google

TOMEU, *á Roldana.*

Y la malicia?

ROLDANA

Es fora!

TOMEU

Tota fora! *(Molt alegres.)*

GASPAR

Donchs jo 'm moro de rabia!

ROLDANA

Si tots tres hem perdut. *(Rihent.)*

GASPAR

Vosaltres? Pillos!
Mala negada!... Si no fos que á aquesta
no li convenen las barallas!...

(La dona de 'n Gaspar lo conté.)

ROLDANA, *á tothom*

Alsa;
que 'l menjar se refreda

(Tots s' assseurán á terra menos Oliveta y Somiquet que no 's mouhen.)

TOMEU

Vá; siguemhi!

POBLE

Viscan los nuvis!

POBLE

A menjar!

GASPAR, *á la seva muller.*

Tu, dona,
no t' atipis. M' entens?

Digitized by Google

TOMEU

Ves quan te jugas,
Gaspar, que no tens gana!

GASPAR

De malicia
m' ho menjaría tot! Tot! Ves si hi posas
set pans! *(Se 'n burlan.)* Y una badella!
(A la seva dona.) Tu, prou! Déixau!

LA SEVA DONA

Més! *(Ell li pren sempre y s' ho menja.)*

GASPAR

Que 't fa mal!

DONA

Més!

GASPAR

Prou!

TOMEU

Mirals, Roldana.
(Per los nuvis.)

ROLDANA

Ay ay! Donchs qu' hem de fer? Si fins diría
que us sap greu ser casats!
S' abrassan los casats y tornan á quedar serios.)

OLIVETA

Oy no!

SOMIQUET

Oliveta!

POBLE, *ab gran gatzara.*

Mireu 'ls nuvis!

Digitized by Google

POBLE, *idem.*

Viscan!

(Roldana porta menjar als nuvis. Aquestos s' assentarán junts, més separats de l' altra gent.)

ROLDANA

Au, que 's passa!
Partíuvosho, teniu. Tomeu, deixemlos.

GASPAR, *á la seva dona.*

Te, tástan!

DONA

Més!

GASPAR

No 't convé.

DONA

Més.

GASPAR

T' ho miras!

SOMIQUET

Veyám quin vols?

(Ha partit lo que li ha dat la Roldana pe 'ls dos.)

OLIVETA

Lo més xich, xich.

SOMIQUET

No, 't toca
lo més gros.

OLIVETA

Jo no 'l vuy!

Digitized by Google

SOMIQUET

Veurás si 'm cremo!...

OLIVETA

Jo ja ho estich.

SOMIQUET

Donchs jo també. Té, mírat.

(S' hi gira d' esquena.)

OLIVETA

Donchs jo, te, y te: cremada y recremada!

(Han posat lo menjar al mitj dels dos, y un cop girats d' esquena van prenent del menjar dissimuladament l' un del altre; de vegadas se troban las mans y las apartan los dos al plegat.)

ESCENA III

ROLDANA, OLIVETA, TOMEU, SOMIQUET, GASPAR, LA SEVA DONA, POBLE y RODERICH que torna ab lo cabrit coixejant.

TOMEU

Vénen...

RODERICH

Soch Roderich.

GASPAR, *dolentli 'l menjar.*

Altra que menji!

ROLDANA, *bondadosa.*

Si es el bordet!

Digitized by Google

RODERICH. *Los altres no están per ell.*

Au, Moixaineta; corre,
que seurém y beurás. Si es un miracle!
Lo vell Ramon me l' ha curat que sembla
que te la cama nova.

TOMEU, *donantli menjar.*

Se 't convida,
Roderich.

RODERICH

A la salut dels nuvis!
Meytat per mí, meytat pera 'l Moixaina.

ROLDANA, *rihent.*

Mireu, qu' estich contenta!

TOMEU

En tant que pujin
los blats y 'ls ordis d' estas valls...

GASPAR

Y hi hagi
moltons per l' ast...

DONA, *va á péndreli'l menjar quan ell se'l du á la boca.*

Més!

GASPAR, *pegantli á la má.*

No! Que se 'ns endona
á nosaltres de reys y de princesas!

RODERICH

Las princesas... quin goig! Jo al ferse dia,
y 'l Moixaina també, n' hem trobat una
de princesa, aquí aprop.

Digitized by Google

TOMEU, *rihent.*

Una princesa?

GASPAR

Si era potser la dona. Qu' era... grossa?

RODERICH

Més bonica!... *(Al cabrit.)* No tu?

ROLDANA

Si es qu' ell s' ho empesca;
y després...

RODERICH, *al cabrit.*

No! Oy que no?
(A la gent.) Veureu: m' estava
cercant brots tendres per aquest, y escolto
de cop darrera nostre unas veus tristas...
com... com d' un rossinyol que li prenguessin
los petitets. Jo 'm giro: y s' acostavan
un home y una dona; y 's deyan cosas
de... jo no sé 'l que 's deyan: de... t' estimo;
de que sí; de que no... De... la meva ánima.
D' un caball tot de foch!... Y uns ays y queixas
que feyan enternir. Semblavan... tórtoras:
no sabeu quan s' enrondan entre 'ls arbres?...
Mes no ho eran d' aucells; personas eran.
Ell, tot un caballer. Ella, vestida
de cap á peus com una monja blanca...
Y han passat sensa véurens. Y allá als boscos
encara 'ls he sentit: Que jo t' estimo!...
Y, ay, que sí! Y, ay, que no! Y, ay... Moltas cosas.

GASPAR

Jo un dia 'm vaig dormir prop la llacuna,
y agafant una dona que no hi era,
estench los brassos, y de cap al aygua!

Digitized by Google

OLIVETA

Somiquet!

SOMIQUET

Oliveta!

OLIVETA

Que 'm fa angunia
d' está enfadada!

SOMIQUET

Y jo que 'm neguitejo!

OLIVETA

Donchs fesme un petonet.

SOMIQUET

No, que si miran!...

OLIVETA

Fésmel! Au!

SOMIQUET

No; que 'm torno com magrana!

OLIVETA

Jo bitxo! Pero fésmel.

SOMIQUET

No te 'n burlis.

OLIVETA, *vergonyosa.*

No miris.

SOMIQUET

Tu tampoch. Hont ets?

OLIVETA

Au, vaja!

Digitized by Google

SOMIQUET

Te, donchs. *(Fentli un petó.)*

OLIVETA, *fent un xiscle y rihent.*

Oy! Qu' ets raspós!

SOMIQUET

Si jo ja ho deya
que te 'n riurías.

OLIVETA

Si hem de riure, home!

SOMIQUET, *fugint cap á la colla.*

Ay, Pare!

OLIVETA, *també fugint.*

Ay, mare meva!

TOMEU

Qu' es!

ROLDANA

Qué passa!

OLIVETA, *pe 'l fons.*

Allá una cosa estranya que 's movía!

GASPAR

Mes ahont?

SOMIQUET

Dintre 'ls arbres, á la volta
del camí estret!

Digitized by Google

ESCENA IV

ROLDANA, OLIVETA, SOMIQUET, TOMEU, GASPAR, LA SEVA DONA, GENT DE POBLE y SEVERÍ, que ve ab una destral al coll.

SEVERÍ

Què Deu siga ab vosaltres!

ROLDANA, *á Oliveta y Somiquet.*

Que ja sou massa grans!

TOMEU

Gent més poruga!

SEVERÍ

Bons companys, me diréu d' aquestas vías
quina porta més dret al coll d' Urdala?

TOMEU, *senyalant á la dreta.*

La d' enllá hi va á dret fil. Una fonduria,
un torrent pedregós, un cim darrera,
y ja 'l veureu 'l coll.

SEVERÍ, *apartantse.*

Donchs que Deu pagui
vostre servey, germans.

ROLDANA, *cridantlo.*

Vos. *(Ell s' atura)* Acostéuvos.

TOMEU

Veniu, que menjaréu.

Digitized by Google

SEVERÍ, *sensa voler res.*

Avans que 's colgui
lo sol d' avuy tinch de ser lluny...

ROLDANA

Me sembla
que us conech.

SEVERÍ

Y jo á vos.

ROLDANA

Teniu la casa...
á Venafur.

SEVERÍ, *arrencant en plor.*

Ay Deu!

TOMEU, *á la gent.*

Plora!

GASPAR, *á la seva dona.*

No 'l miris.

SEVERÍ

Y no tinch de plorar: si 'l mateix vespre
que arribá 'l meu senyor, vils, me 'l mataren!
Y 'l cos se 'l van endur diables y bruixas!

ROLDANA

Reyna del cel! *(Alguns fan la creu.)*

SEVERÍ

Y jo tant lo volía
qu' he donat mas pobresas, y soch ara
soldat de Jesucrist; dels que s' ajuntan
baix lo poder del Ermitá...

Digitized by Google

TOMEU

Del monjo
que seguía 'ls poblets?...

SEVERÍ, *entussiasmantse.*

D' aquell. Si marxa
mitj mon ab ell! Creyeu! Si van seguintlo
homes, donas y nins! Que avans que torni
la tardor del estiu volém ja serhi
devant Jerusalém; y á sas murallas
enfilarnos, y entrarhi; y á la xurma
d' aquella mala gent matarla tota;
y nosaltres plorant de la alegría,
anar de genollons al Sant Sepulcre
á dar gracias á Deu! Y aquí entornarnos!

ROLDANA

Som tan lluny de ciutat, que res sabíam.

SEVERÍ

Vosaltres lluny del mon? Si aquí s' acosta
tota la gent! Mireu: per estas serras,
unas collas aprop, altras més llunyas,
totas farán camí; que al coll d' Urdala
se 'ls hi-mana fer nit, y á las primeras
clarissias del nou jorn, las gents plegadas
sortirán cap á Orient. Per xó volía
saber los viaranys... Y ara á la feyna.

(Se 'n va Severí cap á la soca d' un arbre, no gavre gros y travalla ab la destral tirantlo á terra.)

TOMEU

Voleu dir que no es boig?

ROLDANA

Qué feu, bon home?

Digitized by Google

SEVERÍ

Tiro á terra aquest arbre. Soch lo guia
del Ermitá y sos monjos, que á juntarse
van á Urdala ab tothom. Per qu' ells no s' errin
jo vaig horas devant, miro y pregunto...
y 'ls camins més segurs ab creus senyalo.
Y ells las fitas seguint... *(Segueix trevallant.)*

ROLDANA

Pe 'l que s' esplica
tot axó es veritat.

GASPAR

Oh, y que jo 'm penso
que vindrán morts de fam...

TOMEU

Y que si passan
aquí aprop, s' entrarán per las masías...

ROLDANA

Ay pobrets de nosaltres! *(A Severí.)* Si poguésseu
plantar la creu pe 'l cim d' altras montanyas...

GASPAR

No 'n tenim de menjar!...

SEVERÍ

Aqui ho disposa
la voluntat de Deu.

ROLDANA

Es que, miréuse,
no es pas vostre aquest pi; qu' es la montanya
del monastir de sant Ayman, bon home.

Digitized by Google

SEVERÍ

Sant Ayman! Donchs es cert que res arriva
del mon aquí? Lo monastir ja es runa,
y 'l seu poder s' ha fos sobre la terra.

GASPAR, *alegre.*

Qu' heu dit?

ROLDANA

Qu' es runa sant Ayman!

TOMEU

Que parli!

ROLDANA

Sí, sí; parleu!

SEVERÍ, *fent la creu.*

Que tot sobre la vida
se trasbalsa aquests jorns, com si lluytessin
l' infern y 'l paradís. Que 's ficá 'l diable
dintre la iglesia y s' emportá una monja.
Y han dit que 'l diable al meu senyor se sembla.
(Enternit.)
Y no 'm pregunteu més: que vos ho espliqui
tothom de la creuhada. Y si la angoixa
las deixava parlar, la desventura
que us la digan las monjas que 's salvaren,
y al cel pregant entre nosaltres venen.
La creu ja está. *(La besa.)* Germans, Deu 'ns ajudi.
(Se 'n va per la dreta.)

ROLDANA

Y se 'n va!

GASPAR

Preguntеuli...

Digitized by Google

TOMEU

Sí, ja salta
córrechs avall!

ROLDANA

Qué us deya? El cel castiga
los pecats de las monjas. Anys enrera
tenían aymadors.

GASPAR

Si no hi ha monjas
las terras jo las vuy!

ROLDANA

Prou!

TOMEU

No t' hi fiquis.

OLIVETA, *mirant terras avall.*

Miréu, miréu! Cap allá baix!...

ROLDANA

Si sembla
que passan rius... tot negres... Verge pura!

GASPAR

Alló es gent!

SOMIQUET

Si que ho es.

RODERICH

Ma!..: Que formigas!

ROLDANA

Y que tots van pujant! Y si tiressim
á terra aquesta creu.

Digitized by Google

GASPAR

Jo no!

TOMEU

Qui gosa!

ROLDANA

Me voleu creure? Anemsen tots á casa.
Si pe 'l camí reposan, quan arribin
aquí prop será nit, y potsé 'l poble
en la fosca no 'l vegin, y s' allunyin.

TOMEU

A casa tot seguit!

OLIVETA

Tristos?

SOMIQUET

Nosaltres
que 'ns hem casat, qu' hem de patir?

TOMEU

Alegres!

ROLDANA

Caminém!

GASPAR

Vuy las terras! *(No l' escoltan.)*

TOMEU, *als nuvis.*

Apa!

POBLE

Els nuvis!

POBLE

Per molts anys!

Digitized by Google

POBLE

Viscan!

POBLE

Camineu!

POBLE

Al poble!

(Los últims de sortir serán Tomeu, Roldana, y darrera de tots Gaspar arrossegant á la seva dona. Roderich quedará sol en escena.)

GASPAR, *á la dona.*

Camina! Vuy las terras!

ROLDANA, *á Gaspar.*

Que t' hi escanyo
si t' hi ficas!

GASPAR

Las vuy!

TOMEU, *dantli una empenta.*

Ves!

GASPAR

Vuy las terras!
(Surten encara disputant.)

RODERICH

Nostre Senyor patint, y aquells alegres!... *(Pausa.)*
Jo no ho entench, que això no es pas de riure.
Si á mí m' ha fet plorar: sí, sí, d' angunia!
Quan siga jo grandet, si pena encara...
allá... qu' han dit, me trenaré una fona
de set caps, y adeu poble! Y á la lluyta,
qu' espetegui brunzint fins que tots morin,
y 'm digui 'l bon Jesús: «Roderich, gracias.»

Digitized by Google

(Riu un xich satisfet. Pausa anantse entristint poch á poch mirant lo cabrit diferentas vegadas.)

Deixar lo poble ray! Al Moixaineta...
ves qui 'l deixa! Ah, no, no! Germanet, vina!
Mes si ja no vas coix! Qu' estich alegre! *(Riu llarch.)*
El Moixaina curat! Salta, Moixaina!
Miréuse 'l presumit! Cóm no m' ho deyas?...

(Surt corrent ab lo cabrit per la dreta. Fora de la escena que durin las riallas sevas.)

ESCENA V

EUDA y ROGER. Anirán devallant de la montanya poch á poch. Ella apoyada en ell. No parlarán fins ser á primer terme.

ROGER

Euda!

EUDA

Roger!

ROGER

Ma vida! Ma ventura!

EUDA

Hont som, Roger?

ROGER

Hont tot es alegría
perque tu hi ets, amor. Mira la terra:
un jardí per nosaltres! Las boscurias
al passar ens guarniren archs de gloria!
S' obren las flors y son perfum t' envían,

Digitized by Google

y al veure que te 'n vas ploran rosada.
Mírat lo cel, quina blavor! S' aixeca
lo sol radiant, y amorosit ens volta
de sos besos de foch; y aixáms de núvols
fan y desfan allá á occident cortinas
d' un llit que 's gronxa en los espays per rébrens.
Tot l' univers á dalt y abaix es nostre!
Tinch fam de tos sospirs: l' ayre mormura.
Cau la fulla del arbre y 't diu: trepitjam!
Clama la font, que 't miris en sas ayguas!
Piula l' aucella al enrondar la esposa,
que al calor de ton pit son niu faría!
Y tant sols que ho volguessis, la estelada
voltaría ton cap en la nit bruna,
com ab cercle imperial de bellugosas,
fosforejants, fantásticas abellas!

EUDA

Oh, 'l meu Roger! Hont som?

ROGER

Jo en tas miradas;
y tu en mos ulls, qu' es meva ta hermosura!

EUDA

Jo era als peus del altar entre las monjas
consagrada á Jesús, que 'm benehía.
Y tu eras mort; qu' allá demunt las pedras
de ton castell de Venafur quedares.
Mes la terra 's va obrir, caygué la volta
del temple, y 's va fer nit; y á tu 't vaig veure
que 'm duyas en tos brassos, entre núvols,
per demunt de las valls y las montanyas!
Al lluny cremava 'l monastir; y 'ls pobles
tocavan á mal temps: y arreu sentía,
los crits de tot un mon. «Son ells, miréusels!

Digitized by Google

Los du á galop sobre sa esquena 'l diable!...
Satanás! Satanás! que may reposis!
Que no hagis pau en lloch! Malehit tu sias!
Satanás! Satanás! La creu!»

ROGER

No, calla!

EUDA

«La creu! La creu!»

ROGER

Oh 'l meu amor! Atúrat!

EUDA

Es un somni, Roger? Si jo 't vaig veure
caure mort á mos peus, com es que 't trobo
glatint d' amor com altre temps? Si 'l claustre
me va rebre per sempre, com so lliure,
y no esposa de Deu que soch ta esposa?

ROGER

(Oh, quin torment!) Ma vida!...

EUDA

Potsé al veure
la nostra flama abrusadora 'ls ángels
conseguíren de Deu nostra ventura?...
Roger, lo meu amor, aquesta ditxa
no pot ser del infern! Genolls en terra
agrahimla á Jesús qu' ell ens la dona!

(Euda cau de genolls. Roger s' aparta.)

ROGER

(Deu me l' ha preș: me l' ha tornada 'l diable!
No! Jo no puch pregar!)

Digitized by Google

EUDA

Roger, que pújin
unidas nostras veus!

ROGER

No, may!

EUDA, *alsantse y corrent á ell.*

No resas,
tu, al Deu etern? Qu' has dit? Jo t' ho demano,
per nostre amor!

ROGER

Jo 't vuy á tu, á tu sola!

EUDA

Jo á tu! Y á Deu! Escólta: no t' apartis!
Aném á ton palau; allá hont t' esperan
tos servents y vassalls, los que t' estiman,
que ab tu y no més la solitut m' espanta!

ROGER

No; sols, y eternament! Fugint dels homes!
Fugint de Deu per tot; allá hont no arribin
ni 'l toch de las campanas de la iglesia,
ni 'l resplandor de llars en las nits foscas!
Terra endins pèr las covas en mos brassos
duyente avall, enamorats, sens esma,
pit sobre pit y boca sobre boca!

EUDA

Per qué fugir? Per qué? Respónme! Párla!
Per qué 'm miras axís? Tos ulls brillejan
com los ulls del caball que s' encenían!...
Roger! Roger!... Ay que mon cor tremola!
Y jo no 't puch mirar! Deu meu!

Digitized by Google

ROGER

No; calla!
No l' anomenis may!

EUDA

A Deu?

ROGER

Vuy dirtho.
Vina aquí, ben aprop: perque no ho senti
ni un aucell, ni una flor, ni un alé d' ayre!
Que al véuret que 't perdía, perque fossis
meva altre cop, ma Euda, passá un núvol
per mon front!... Y sols sé que he dat al diable
mon esperit!... Per tu!

EUDA

Oh! Misericordia!
Qu' has dit, Roger!

ROGER

Per tu!

EUDA

Si m' horroritzas!

(Apartantse, fugint rápida y mirant enrera ab por.)

ROGER, *desesperat.*

So un malvat! Dempnació! Vina, y escláfam
ab tos peus!... Mes que 'ls besi fins que mori!

EUDA

No, no! Apártat!

ROGER

Tu 'm llensas?!

Digitized by Google

EUDA

Ay, que á dintre
del pit sento la mort!

(Remor lleugerissima.)

ROGER

Escólta!... Venen:
que 'ns van cercant! Fugim!

EUDA

No ab tu! M' esglayas!

ROGER

S' acostan!

EUDA

Ves! Per nostre amor! Si 't troban!...

ROGER

Aném!

EUDA

Deu meu! No puch!

ROGER

Qu' ells ens coneixen!
Son los creuhats, oh Euda! Y ells lo saben
nostre pecat! Fugim!

EUDA

Ay Deu!

ROGER

Que arrivan!
Euda, pietat!

EUDA

Tíngamen tu!...

Digitized by Google

ROGER

No! Ets meva!

EUDA, *fugint d' ell.*

De Jesús!

ROGER, *ab desesperació rabiosa.*

Meva!

EUDA

Oh!...

ROGER

Te 'n duré per forsa!

(Agafantla en sos brassos. Ella se 'n desprén.)

EUDA

Déixam!

ROGER

No! Euda!

EUDA

Per mon Deu! Apártat!

ROGER

No! Eternament!

EUDA

Aussili!

ROGER

Oh rabia! Ets meva!

Digitized by Google

ESCENA VI

EUDA, ROGER, PERE L'ERMITÁ y MONJOS y SACERDOTS. L' Ermitá es l' únich que s' avansa. Euda fugint de Roger cau abrassada als genolls del Ermitá. Roger queda al mitj creuhat de brassos. Quan l' Ermitá ho digui los monjos seguirán son camí.

EUDA

Aussili! Aussili!

ERMITÁ, *á Roger que la perseguia.*

Enrera vos! *(Retrocedeix)* Jo 't guardo!

EUDA

Pietat! Senyor, pietat! *(Sempre á sos peus.)*

ERMITÁ, *als monjos.*

Va! Tots, depressa,
á Urdala! Y fins la nit!

(Se 'n van per la dreta.)

EUDA

Senyor!

(S' han de sentir los gemechs d' Euda.)

ERMITÁ

(Els tristos!
Prou que 'l conech son crim d' horror!) *(Al cel.)*
Que munti
un himne á Deu glorificat, que alhora
l' enterch malvat eternament castiga
y al convertit perdona! Mentres hi haja
l' ánima al cos, no s' han tancat per sempre

Digitized by Google

las portas d' allá dalt; que á Deu suplican
las coorts d' escullits, y tristas donas
ab llágrimas del cor los peús li mullan!
Que també 's plora dintre 'l cel: las mares
per sos fills esgarriats d' aquí á la terra!

(Roger segueix impassible. L' Ermitá no 'l mira may, com si no parlés per ell.)

EUDA

Perdó, senyor, per mi!... Y perdó us demano
per ell! Per ell, qu' es vida de ma vida,
que 'ls cors unintse las arrels confonen!

ERMITÁ

Ploras! Quin dols plorar!

EUDA

Sobre la terra
jo no la vuy la pau! Sols sacrifici!
Ma culpa es gran: que sia gran mon cástich!

ERMITÁ

Ay, pobre filla! A redimir ta culpa
comensas ara! Aixécat!

EUDA, *alsantse.*

Oh, sí!

ERMITÁ

Vina!
Ton camí es de dolors. Segueixme!

(Roger segueix inmóvil ab lo cap baix. Euda al anar á caminar ab l' Ermitá cap á la dreta mira enrera, no 's mou y arrenca en plor.)

EUDA

Pare!
No puch! Oh, no!

Digitized by Google

ERMITÁ

Dónam ta má! Allá 't crida
la paraula de Deu! La sents? S' acosta!...

(Euda ha anat seguint penosament, agafada de la má del Ermitá, cap á la dreta; de cop s' atura y després correrá cap á en Roger que la atreu ab la mirada.)

EUDA

Deu meu! Oh, mon Roger!

ROGER

Ma esposa! 'M deixas?

EUDA

Sens tu salvarme! Oh, no!

ROGER

Units! En mos brassos!
(Quedan abrassats.)

ERMITÁ, *ab tristesa al comensar.*

Sí, units, pera l' infern! Y això es la ditxa,
y això 'l demá que ha dut en esposallas
á la esposa l' espós? Quanta amargura!
Somniar eternament un cel de gloria,
y enfonsarse al abim entre las flamas!

(Ab energia dominadora.)

Malvat, qu' es que t' ha fet? Perque t' estima
la castigas de mort? Si tu volguessis
vora Deu la asseurías; fora un ángel,
y pe 'ls diables la vols! Fas horror! Monstre!

(Roger s' ha anat separant d' ella.)

EUDA

Horror! Ah, no, Roger!

(Li estén ella 'ls brassos de lluny: ell s' aparta més.)

Digitized by Google

ROGER

Sí! Que jo veya,
pervers que soch, no més los goigs d' un dia;
y he venut per l'avuy la eterna gloria!
Oh, criminal y vil! Com no s' aplanan
los cels sobre mon cap, y corps y tigres
no esquinsan y rosegan mas entranyas?!
Al abím ab mon cos! Adeu per sempre!
Euda vaig á morir!

(Va á precipitarse al abim.)

EUDA

Ah!

(Corre devant d' ell impedintli 'l pas oberta de brassos.)

ERMITÁ, *lluytant ab ell per contenirlo.*

Infelís! Atúrat!

ROGER

Vull morir! *(La lluyta del Ermitá y Roger ben real.)*

ERMITÁ

No!

ROGER

Apartéuvos!

ERMITÁ

Ab mos brassos!...

ROGER

Al abim!

(Tot lluytant s' acostan al abim.)

ERMITÁ

Oh, no! May!

Digitized by Google

ROGER

Fora!

ERMITÁ

No 't deixo!

EUDA

No!

ROGER

Va!

EUDA, *ab crit suprém.*

Roger!

ERMITÁ

Que 't vuy salvar!

(Cau Roger á terra mitj agenollat.)

EUDA

Sí!

ERMITÁ

Torna
á la vida! Y atent!... Perqu' estimava,
Jesús al mon salvá á la pecadora!

(Roger plora. Euda l' acosta al Ermitá.)

Te vols salvar, Roger? Jo t' ho pregunto
en nom d' un Deu! Te vols salvar?

EUDA

Sí!

ROGER

Ab ella?

ERMITÁ

Els dos voleu salvarvos?

Digitized by Google

ROGER

Oh, sí!

EUDA

Pare!

ERMITÁ

Lo cel es lluny! La via es dolorosa!...
Voleu seguirla?

EUDA

Els dos!

ROGER

Aném! Depressa!

ERMITÁ

Gracias, Senyor!... Vos torno duas ánimas!
Euda, Roger, las vostras mans! Seguíume!

(Un á cada má del Ermitá.)

EUDA

A sofrir! *(Tot sortint.)*

ROGER

A penar!

EUDA

A ser ditxosos!

CAMBI DE DECORACIÓ

Digitized by Google

CUADRO SEGON

Interior de la tenda de las monjas de Sant Ayman. Es nit. Un foch á terra.

ESCENA PRIMERA

SOR MAHALTA, SOR AMON, y altras monjas. Unas dretas y altras sentadas.

SOR AMON

No ploreu més. Jo de genolls en terra
vos ho demano; y totas.

SOR MAHALTA

Si vosaltres
ploreu també. Y com no plorar, si en runas
es lo temple y l' altar, y nostras celdas,
y 'l claustre qu' era un cel!... Jo prou cridava
més silici, y més prechs, y més vigilias!
Vivíam superviosas com princesas,
recordant nostras llars; y per só 'l monstre,
del infern va sortir!

SOR AMON

Ay perdó, mare!

SOR MAHALTA

Jo no sé 'l que passá: sé que fugírem
al caure l' arbre altiu com vol d' aucellas!

Digitized by Google

SOR AMON

Fossem totas al menys aquí ajuntadas!

SOR MAHALTA

Sor Euda!...

SOR AMON

Ay quina por! Al diable unida!

SOR MAHALTA

Y sor Aldena?...

SOR AMON

Mare, jo recordo
que al aparéixer Satanás, enrera
se girá per mirarlo; y fins diría
que 's va aturar.

SOR MAHALTA

Cauría entre las runas
morta d' esglay! Fillas del cor, per ella
preguém al bon Jesús; perqu' en la gloria,
ángel qu' era la tinga avora 'ls ángels.
Mas fillas, de genolls.

(Quan van á agenollarse arriba Sor Aldena, totas l' abrassan.)

ESCENA II

SOR MAHALTA, SOR AMON, SOR ALDENA, y altras MONJAS.

SOR ALDENA

No, mare meva,
que soch entre vosaltres!

Digitized by Google

SOR MAHALTA

Quina ditxa!

SOR AMON

Sor Aldena!

MONJAS

Germana!

SOR ALDENA

Mas germanas!

SOR MAHALTA

Y com ploro de goig!

SOR ALDENA, *que las va abrassant.*

Aquí! Aquí totas!

SOR MAHALTA

Com va ser que us perdérem?

SOR ALDENA

Mare meva,
qui ho podrá dir! No més sé que al obrirse
las llosanas de 'n terra sortint fora
Roger de Venafur...

SOR MAHALTA

No, filla, 'l diable!

SOR ALDENA

No, mare, no; Roger! Va endurse á Euda,
y al punt mateix vaig veure que fugíau;
y al volervos seguir s' enfonsá un sostre,
y 'm trobí rodolant fora l' iglesia,
mentres que al lluny Euda y Roger volavan!...

SOR MAHALTA

No: Euda y Llucifer!

Digitized by Google

SOR ALDENA

No, qu' era 'l comte!

SOR AMON

Lo diable, Sor Aldena!

SOR ALDENA

Que no...

SOR MAHALTA

Oh era!

SOR ALDENA

Si de pedra l' hem vist cent cops al dïable,
y es lleig que fa somniar! Y aquest, lo comte,
es hermós com Sant Jordi: y no te urpas,
ni banyas! Ni treu foch!

SOR MAHALTA

Oh, prou! *(Totas esgarrifadas.)*

SOR AMON

Que 'ns diga...

SOR ALDENA

No més qu' en terra 'm vaig quedar com morta,
y al tornar á la vida vaig pensarme
que 'm moría de cert! Voltas caygudas!
Fumareda per tot! Quins crits vos feya!
Y vaig fugir allá hont l' etzar me duya;
fins que trobí una casa, hont me contaren
que passáreu plorant, y que seguíreu
camí d' Urdala: y m' he juntat ab collas
que aquí venían!... Y ja us tinch als brassos!
Y quina por per tot!... Homes que 'm deyan...
que... jo era hermosa!

Digitized by Google

SOR MAHALTA, *amagantli 'l rostre.*

Aixó no es cert!

SOR ALDENA

Volía
no sentirho pas jo... Mes m' ho escoltava...

SOR MAHALTA

Oh! Calla!

SOR ALDENA

Mare meva, com tremolo!
La neu queya en ma cara sacudintla,
y 'ls camins s' esborravan de la terra!...

(Plorant com nena.)

Mare, estiméume forsa! Que m' estímin!

SOR MAHALTA

Sí; cálmat, filla, sí! Ja ets ab nosaltres;
y 't convé 'l reposar! Quan aclareixi,
seguirém lo camí ab la gran gentada
cap á Jerusalém! Las culpas nostras
redimím ab la llarga penitencia!
Resignemnos ab goig! Dormím: que sia
tranquil nostre descans! Fillas vólgudas...
bon repos!

SOR AMON

Ab Jesús!

SOR ALDENA, *sentada á terra 'l cap á la falda de Sor Mahalta.*

Apropet, mare!

(Somniant.)

Roger de Venafur!... No 'l diable... El comte...
Euda!... Volavan... abrassats!... Somreyan!

(Las monjas han anat dormintse.)

CAMBI DE DECORACIÓ

CUADRO TERCER

Campament dels creuhats en mitj de montanyas. Es nit. No 's comensa á aclarir fins á ser molt avansat lo cuadro.

ESCENA PRIMERA

SEVERÍ, BERNAT y FELIPÓ, assentats á terra á un costat de la escena 'ls dos últims. Severí ajegut. Se sent al lluny cantar lo següent á un creuhat.

Ay adeu pares del cor!
Ay adeu,
germanets y l' amor meu!
M' ha cridat Nostre Senyor
y me 'n vaig, al pit la creu,
á la terra hont prengué mort.
Si no torno no 'm ploreu!

BERNAT

Aqueix está content!

FELIPÓ

Donchs jo diría
que pateix.

BERNAT

També 's gosa dantse pena.

FELIPÓ

Qui 'ns ho havía de dir, Bernat, que fóram creuhats tu y jo!

Digitized by Google

BERNAT

Veurás; ab las paraulas
del Ermitá 'm vaig enternir, sols qu' era
la nostra festa á Venafur... Y, mira...
ballava 'l cor devant de las xicotas.

FELIPÓ

La Berenguera qué deu fer? Paraula
per tornant li he donat.

BERNAT

Me sembla qu' ella
si no 'n te cap... ja esperará que tornis.

FELIPÓ

Prou, prou: mes no hi pensém. Saps qu' es glassada
la nit? Quin fret!

BERNAT

Som alts. Y com que sembla
que comensa á aclarir...

FELIPÓ

Jo prou voldría
que aixequessim las tendas.

BERNAT

A trench d' alba;
y avall depressa! Severí! *(Cridantlo.)*

FELIPÓ

Reposa.

SEVERÍ

No dormo, no; que ploro.

BERNAT

Va; no hi pensis
ab ton senyor.

Digitized by Google

FELIPÓ

Es dir... No ho creus encara
que va pe 'l mon, y que l' han vist?...

SEVERÍ, *no creyentho.*

Responme.
quí l' ha vist? Quí?

FELIPÓ

Si ja t' ho he dit. Venían
ab lo sant Ermitá gent de creuhada,
y l' han trobat á n' ell y á aquella monja.
Nostra gent ha seguit esporuguida,
mes lo sant Ermitá ha quedat enrera
parlant ab ells.... Y no sé més.

SEVERÍ

M' enganyas;
y tu també. Si no pot ser...

BERNAT

Pregúntaho
per tot lo campament. Y més valdría
que no fos cert, per ell y per la monja;
que si avuy 'ls trobéssin!... Ab'la rabia
que aquí 'ls hi te tothom!...

FELIPÓ

Entrá' á una iglesia!
Y robar á una monja!...

SEVERÍ

Que m' ho diga
algú que 'ls haja vist, si aixó no es somni!

(Se 'n va rápit.)

Digitized by Google

BERNAT

Jo ja ho veig: de petit que l' estimava!

(Se sent un corn al lluny.)

FELIPÓ

Sents? Ja han cridat.

BERNAT

Y no es com altres dias.

FELIPÓ

Aixó vol dir qu' ara á tothom congregan.

BERNAT

Y es del sant Ermitá que ve aquest orde.
Prou que ho conech. Per qué será?

(La escena 's va omplint de gent de tota mena.)

FELIPÓ

Te; un altre
toch de senyal. Y ve tothom depressa.

BERNAT

Juntemshi, donchs, també.

FELIPÓ

Veurás, que digan.

(Se va fent dia.)

Digitized by Google

ESCENA II

PERE L' ERMITÁ, EUDA, ROGER, SOR MAHALTA, SOR ALDENA, SOR AMON. SEVERÍ, BERNAT, FELIPÓ. MONJAS, CABALLERS, MONJOS, SACERDOTS, SOLDATS. POBLE, tota la Creuhada. Quan tothom estará reunit s' obrirá pas pe 'l mitj l' Ermitá portant encara de la má á Euda y Roger quals rostres van cuberts. Las monjas no 's veurán fins al final del acte, com tampoch Severí. Al veure compareixer á l' Ermitá, que s' avansa un xich á Euda y Roger, deixántloshi las mans, tothom va á agenollarse. L' Ermitá ho priva.

ERMITÁ

Fills meus, alséuvos. *(Pausa.)* Fills, es jorn de festa
pe 'ls bons cristians lo jorn d' avuy, que tornan
dos ánimas revelts á la hermosura
de nostra lley d' amor qu' al cel dictáren.
Anyells ferits pe 'l llop, al ramat venen
confessant son pecat, tant gran un dia
com gran avuy la pena que 'ls acora.
Pietat per ells, pietat en cel y en terra!
(Remor de tothom. Se miran uns á altres, parlan baix.)

POBLE

Quí son?

POBLE

Dos pecadors!...

FELIPÓ

Calleu!

BERNAT

Que ho espliquin!

ERMITÁ

Qui ha pecat que ho confessi ans tots els homes!

(Petit remor. Silenci.)

ROGER

Jo he estimat... y jo estimo! Aquest va esser
mon pecat que fa horror! Ni frens, ni vallas
aturaren mon crim, que jo vaig rompre
lo sagrat del altar, y, ay, que per ella
vaig vendre á Satanás lo cos y l' ánima!

(Remor de tothom.)

EUDA

Jo he estimat! Y, ay mon Deu, qu' encara estimo!
Abrusat lo meu cor, la eterna gloria
no he volguda allá al cel si ell no hi entrava!
Y del claustre he fugit, monja professa!
Y la esposa de Deu ara es sa esposa!

(Remor creixent al acabar ella.)

ERMITÁ

Descubrius, pecadors, com primer cástich.

(Se descubreixen.)

FELIPÓ

Euda! *(Y ab ell molta gent.)*

BERNAT

Roger de Venafur! *(Idem.)*

POBLE

Va vendre
son esperit!

POBLE

Lo monastir es runa!

Digitized by Google

EUDA

Perdó per ell! Perdó per mí!

(Ella suplicant; ell ab lo cap baix.)

BERNAT, *y molts.*

Que morin!

FELIPÓ

No hi ha perdó! *(Molts ab ell.)*

POBLE

Que morin!

POBLE

Delinquíren!

(Avansa tothom contra Euda y Roger.)

EUDA, *retrocedint.*

Deu meu!

ROGER, *resguardantla.*

Euda!

ERMITÁ, *defensantlos ab son cos.*

Mos fills!

POBLE

A mort!

ERMITÁ, *al poble.*

Enrera!

BERNAT

Son del infern!

FELIPÓ

Del diable!

Digitized by Google

ERMITÀ

Oh, no!

POBLE

Que mórin!

POBLE

A la mort!

POBLE

A la mort!

ERMITÀ, *alsant un Sant Crist.*

Pe 'l que finava
dalt de la creu! Per ell! Enrera! Enrera!

POBLE

Han ofés á Jesús!

(Avansant tothom rabiós, creixent los crits.)

POBLE

Al foch!

ERMITÀ

Justicia
jo la faré en nom d' ell!

POBLE, *ja á mitja escena.*

Foch!

POBLE

A las flamas!

ERMITÀ

Soldats de Jesucrist, qui no s' aturi
que 'l mati un llamp del cel!

POBLE, *cridant menos.*

No! Oh, no!

Digitized by Google

ERMITÀ

Qui gosa
tocar son cos? Hont es? Qui es net de culpa?
Vils! Del arbre del mon sou una branca
que al pes dels vicis s' ha esqueixat podrida!

(Remor general de protesta, y després de cada grupo al que 's dirigeixi l' Ermità.)

Vosaltres los senyors?... Cayguts, abjectes,
ab la sanch dels vassalls mercadejávau!
Vosaltres los servents? Llogant la esposa,
y la filla!... Y besant la má que us pega!
Los sacerdots? Primer que á Deu puríssim
adorant á la llorda amistansada!
Los prelats? Prometent la vida eterna
á preu d' amor ó argent! Per tot la ira!
Per tot lo sacrilegi y la deshonra!
Als temples y als castells, no més ells lladres!
Lladres, sí; y assessins, y luxuriosos!

POBLE

Perdó!

POBLE

Senyor!...

POBLE

Perdó!

POBLE

Fem nova vida!...

(Silenci de tothom: molts ploran. Pausa.)

ERMITÀ

Y ara humils tots, anant genolls en terra
á rentar al Jordá las nostras culpas!

(Pausa. Satisfacció de tothom.)

Digitized by Google

Roger de Venafur, Euda, aquí 's troban
d' avuy vostres germans, vostra familia.
Y escoltéula la vostra penitencia.
Lo camí que seguím es ple d' angoixas:
patireu set y fam y vents y plujas!
No us parlareu ni un mot; els dos lluny sempre,
jorns y mesos, y anys!...

EUDA, *plorant y humil.*

Y 'l perdó?...

ROGER

Pare?...

ERMITÁ

Dintre Jerusalém. Al Sant Sepulcre,
jo á Jesús pregaré qu' ell vos absolga;
y que us uneixi... al mon ó á l' altra vida!

ROGER

Oh, gracias!... *(Besantli la má.)*

EUDA

Ah, senyor!... *(id.)*

ERMITÁ

Al cel que pujin!

(A Roger.)
Y ara... vos ab ells. *(Perque s' uneixi als homes.)*
Vos, allá.
(A ella perque vagi ab las donas.)

ROGER, *anant á acostarse á Euda.*

Euda!

Digitized by Google

EUDA, *id.*

A un demá!

ERMITÁ, *posantse al mitj dels dos.*

Deu no ho vol. Fins á aquell dia!

(Euda al anar cap á las donas lo grupo s' obra y la reben las monjas que no 's veyan encara. A Roger lo rebrá Severi invisible fins ara també.)

SOR MAHALTA, *abrassantla.*

Ay, Euda! Pobre!

EUDA

Mare meva!

ROGER, *á Severi.*

Als brassos!

SEVERÍ

Mon senyor! *(Abrassantse.)*

ROGER

Severí!

10/12

ERMITÁ

Y ara que aixequin
lo campament! Mos fills amats, qu' es l' hora!
Plegueu las tendas: y ja units fem via!

(Moviment de tothom plegant las tendas. Sortida del sol. Al acte de marxar la gent ab caballs y carros que omplirán la escena, parlará l' Ermitá.)

ERMITÁ

Via á la Terra Santa! Al Sant Sepulcre!

Digitized by Google

TOTHOM

Tots á Jerusalém!

ERMITÁ

Anémhi!

TOTHOM

Salve!

TELÓ

Digitized by Google

Digitized by Google

Acte quart

CUADRO PRIMER

Esterior de la mesquita d' Omar á Jerusalém. Porta gran que conduheix al temple. Es á la tarde.

ESCENA PRIMERA

SELIM, soldat mahometá; ABDALLA, mahometá; y gent del poble de Jerusalém.

ABDALLA

Selim! Y donchs qué hi ha? Que no s' entornan
los cristians á sas terras?

SELIM

Ells? La vida
donarán tots primer qu' un pas enrera.

Digitized by Google

ABDALLA

Son valents: prou que ho sé.

SELIM

Ca! Es que son bojos.
Si no ho fossin de bojos com t' esplicas
que patissin rebechs tantas angúnias
defensant un deu fals? A las murallas
be n' hem mort, per Alá! Mes sempre, sempre
son prous per atacar! Y vindrá un dia
qu' ells entrarán: y que no es lluny.

ABDALLA

No: calla!
No ho diguis més! Jerusalém es nostra!
De primer morir tots qu' entre cadenas
véure'ns vensuts! A sanch y á foch la lluyta!

SELIM

Es massa bó l' Emir! Per qué no mata
als cristians que hi ha dintre? Per tot rodan
morts de fam, y ab superbia encara insultan.

ABDALLA

Fessin al menys com los juheus que callan!

SELIM

Los juheus son més nostres que d' ells.

ABDALLA. *Arriva molt poble.*

Mira:
quanta de gent!

SELIM

No ho saps? Es que s' acosta
l' Emir que ve á pregar á aquest sant temple!
Quan jo he vingut de son palau sortía.

Digitized by Google

ABDALLA

Que Alá l' escolti.

SELIM

Prou que ho sé la rábia
y l' angúnia de perdre que l' acora!

ABDALLA

Deu semblar que tots vajan á un enterro.

SELIM

Oh, no! Per enfortí á la gent poruga
tot ho ha vestit de goig. Quí es que diría
mirantlo riure 'l gran perill que 'ns volta?
Ve entre mitj de sa gent, y las esclavas
gronxan lo cos dansant; y com en días
de festas solemnials, argent y coure
van tirant los cahits á la gentada
que s' empeny y 's revolca per cullirho!

ABDALLA

Tiran diners? Quin goig! Si n' arreplegas
me 'ls guardas, eh Selim?

SELIM, *ab orgull.*

Jo no m' acoto!

ABDALLA

Ah, que ja 'ls veig!

SELIM

Si son aquí!

ABDALLA, *perque s' aparti la gent.*

Va! Fora!
(Una moneda! Sols ne culli una!...)

(Remor de poble creixent.)

Digitized by Google

Nº 13 (Ball.)

ESCENA II

SELIM, ABDALLA, JOAN, ISMAEL, L' EMIR, CAHITS, SOLDATS, ESCLAVAS, ESCLAUS, POBLE. Selim no entrará al temple anantsen per l' altra banda ab Abdalla. L' Emir ve á caball en mitj de sa cort: passan tots cap al temple. Los capdills tiran diners al poble que victoreja á l' Emir Del últim grapat de monedas, ja á la porta del temple, una ha rodolat cap al primer terme de la escena y se la quedan disputant sols Joan é Ismael. Tota la altra gent s' ha ficat á la mesquita.

ESCENA III

JOAN, ISMAEL. Los dos son vells.

ISMAEL

Es meva la moneda!

JOAN

No; qu' es meva!

ISMAEL

Qu' ha de ser!

JOAN, *posant la má assobre de la moneda.*

Jo la tinch!

ISMAEL

Si no t' apartas!...

JOAN

Apártat tu!

Digitized by Google

ISMAEL

La vuy!

JOAN, *alsantse ab la moneda.*

La tinch ben forta.

ISMAEL, *alsantse.*

Jehová no ho ha volgut.

JOAN

Jesús, sí; mirala.

ISMAEL

Malaguanyada! (Oydá, tinch set monedas.)

(Ismael s' ha tret un tros molt gros de pa de sota la roba.)

JOAN, *va per sortir.*

Y ara, á comprar...

ISMAEL

No venen res.

JOAN

Be 't passas la gana tu.

ISMAEL

Era l' últim que tenian...

JOAN

Vénmen del teu.

ISMAEL, *per temptarlo.*

Y es bo!

JOAN, *ab fam.*

Vénmen!

Digitized by Google

ISMAEL

Qué 'm donas?

JOAN

Això. *(La moneda que ha arreplegat.)*

ISMAEL, *fa que no.*

Oh!

JOAN

Es de plata.

ISMAEL

Prou que ho sé: mes ara...
ab la miseria, tot val més!... Partímsho? *(Per lo pa.)*

JOAN

Tot! Tot!

ISMAEL, *per temptarlo.*

Y qu' es gustós! No ho vols?
(Lo pa minva perque ell ne va menjant sempre.)

JOAN

Espérat!

ISMAEL, *partintlo.*

La meytat. No?
(Anant á mossegar la part que li donava.)

JOAN, *ab angúnia volentli pendre.*

Si! Vinga! *(Insultantlo.)* Juheu!
(Li pren lo pa.)

ISMAEL, *perque li donga la moneda. Li pren.*

Alsa!
Cristiá! *(Dit també ab malicia.)*

Digitized by Google

JOAN

Y com ho saps?

ISMAEL

Perque... 't tinch odi.

JOAN, *senyalant la mesquita.*

Que n' hi tingas á aquells del fals profeta:
més á nosaltres...

ISMAEL, *se senta menjant.*

Oh! Saps perque odían
á las ratas los gats?

JOAN

Ep! Gats nosaltres:
vosaltres ratas. Dintre fanch y ombra,
rosegant... y fugint!...

(Las engrunas que cauhen á Joan, Ismael las arreplega.)

ISMAEL

Fugint? No sempre.
Que ho diga 'l Jesús vostre: cara á cara
lo clavárem en creu.

JOAN

La rassa impura!...
Aixi agraheix que la deixés ab vida!

ISMAEL, *irónich.*

Ja li estém agrahits. Com qu' ell disposa!...
Oh! Y que 'ns va dir qu' ensorraría 'l temple!

JOAN

Y que no 'l va fer caure? Corre, búscal!

Digitized by Google

ISMAEL

Espera! Es que va dir que l' alsaría
en tres dias després! Búscal tu ara!

JOAN

Es que sí! Es que... veurás... Ja hi es lo temple.
(Senyalantlo.)

ISMAEL

No válen trampas, ep! L' ha alsat Mahoma:
á cada hu 'l qu' es seu.

JOAN, *acalorantse.*

Douchs quan te jugas,
que si Jesús volgués, al instant, ara,
feya caure aqueix temple; y si ell volía
s' acabava aquest mon, y las estrellas...
ara mateix?

ISMAEL

Que no!

JOAN, *cremat.*

Que 't jugas? Alsa!

ISMAEL

Tot lo que tinch!

JOAN

Y jo! Prou tens ventura...
(Butxaqueja: l' altre riu.)
que no tinch res.

ISMAEL

Quin greu no arrepleguessis
més argent del Emir! Perque 'l Deu vostre
pera ferte guanyar l' acabaría
lo mon en aquest punt.

Digitized by Google

JOAN

Lo qu' es vosaltres
ja acabáreu!

ISMAEL

No 't cánsis: menja, home,
que hi ha mon per molt temps. Per ara, mírat,
Jesús es mort, y... respirém nosaltres.

JOAN

Mal llamp com no 't parteix! Y encara gosas
á parlar de Jesús? Ell ens goberna,
qu' es principi y es fi de mort y vida!
Cuch de la pols, qué saps del vol del áliga!
Tu 't vas creure, envejós, matant al home
que matavas al Deu; y en aquell dia
ton arbre 's va estroncar; y, fullas secas
rodeu per tot en los femers podrinvos!
Y 'ls fills del bon Jesús com á riuhada
s' han estés per lo mon, y te ja pujan
á aquest Jerusalém; que prou s' acosta
la claror d' un gran dia en que has de veure
com farán per la gent de tots los sigles
marxapeu de la gloria 'l sant Sepulcre.

(Se sent remor de poble á l' altra banda del temple.)

ISMAEL, *rihent.*

Escolta, que 't responen.

JOAN

Qu' es?

ISMAEL

Que treuhen
de ciutat als cristians. L' Emir envía
la gent teva als de fora, á que 'ls ajudin
á guanyar la ciutat. Ves si s' espanta!

Digitized by Google

JOAN, *alegre.*

Que treuhen als cristians? Que se m' endona
lo teu pa! Te 'l! Vaig ab los meus! Y, mírat:
demá, pe 'l cel, torno aquí dins com amo!

(Tirantli als peus lo tros de pa que li quedava.)

ISMAEL, *se 'n riu.*

Per ara axó es segur! *(Buscant lo pa á terra.)*

JOAN

Gos, arreplégaho!

(Crits á fora, á la banda dreta, que han anat creixent poch á poch.)

ESCENA IV

SELIM, ABDALLA y CRISTIANS VELLS, DONAS y NENS, entre SOLDATS MAHOMETANS vindrán per la dreta primer terme. JOAN s' ajuntará als cristians. ISMAEL se barreja ab la gent que hi haurá á la plassa. De la mesquita sortirá 'l poble á veure passar los cristians y entre ell apareixerá á caball á la porta l' EMIR y sa comitiva.

SELIM

Que morin los cristians! *(Ve devant d' ells.)*

ABDALLA

Que morin!

POBLE

Morin!

ISMAEL

Que no 'n quedi pas un!

Digitized by Google

JOAN, *unintse als cristians.*

Germans! Als brassos!

ABDALLA

Fora de la ciutat!

POBLE

Morin!

SELIM

Treyémlos!

EMIR

Aturéuvos! Vosaltres, gent perduda,
escuma de Jesús!... L' islam vos llensa
de la ciutat d' Alá, com ruins leprosos!
Vostre toll es darrera las murallas
entre mitj dels creuhats que s' engrunyeixen
impotents per guanyar ni una llamborda!
Malehits sigan ells, y ab ells vosaltres!
Malehits sigueu tots, que jo us escupo! *(Escupintlos.)*
Mentres béguin Simun els llabis nostres;
mentres corri la sanch dels circuncisos;
mentres cantin muessins y 'ls imans preguin;
mentres s' obri l' harem de las venturas
hont aguardan las verges als que moren,
sobre pobles y estats, avuy y sempre,
l' estandart del Califa ha d' ésse' als ayres!...
Que Alá es Alá, y son escullit Mahoma!

JOAN, *cridant.*

Jesús es nostre Deu!

SELIM Y POBLE

Alá!

Digitized by Google

ABDALLA Y POBLE

Treyémlos!

EMIR, *imposantse á tothom.*

Obríulos los portals! Fora la xurma!
Mes qui insulti la lley, que 'l foch l' arbori,
y sa cendra esventeu per las murallas!

(Los van treyent en mitj de soldats cap á la dreta, al fons.)

JOAN, *mentres los treuhen.*

Som de Jesús!

POBLE

D' Alá!

JOAN

De Jesús!

ABDALLA Y POBLE

Morin!

(Que 'ls crits segueixin fins lo cambi de decoració. L' Emir de dalt de caball alsará 'l bras cridant com tothom y comensant á seguir lo camí que ha portat al venir.)

CAMBI DE DECORACIÓ

Digitized by Google

CUADRO SEGON

Lloch proper á Jerusalém. Pedras d' un cementiri juheu per terra. Al mitj una torra de fusta preparada per l' atach. Máquinas de guerra per tot. Es cap al tart.

ESCENA PRIMERA

ROGER que ve per la dreta. SEVERÍ per la esquerra.

ROGER

Severí!

SEVERÍ

El meu senyor!

ROGER

Ja t' esperava!

SEVERÍ

Avans de tot las novas de la guerra!...

ROGER

Com sempre de dissort!...

SEVERÍ

No: de ventura.
que dintre poch torném á la embestida
contra Jerusalém.

Digitized by Google

ROGER

Envá com sempre!
Y, ay Severí, que l' esperar no mata:
si matés l' esperar jo mort sería!

SEVERÍ

Mes per qué tant neguit si ha d' ésser nostra
esta santa ciutat?

ROGER

Qué saps? Oh, digas!

SEVERÍ

Que fem lo gran esfors! Que al punt que 's senti
de dalt dels minarets lo res del alba
dels tendats eixirém com á llamps d' ira
de dret á n' ells, senyor! Y 'ls hem de rompre
los portals aquest cop, y hem de fer micas
de sas murallas; y ab los dits com urpas,
amunt, amunt, escalarém las torres;
y á dintre som per sobre dels que cayguin,
nostres y seus qu' allá farán la tria!

ROGER

Abrássam, Severí! Te, mira, ploro...
de goig sentinte!

SEVERÍ

Y jo! Si perque acabin
vostres dolors ab pler daré la vida!

ROGER

Oh, gracias! Tu no ho saps: tres anys ja feren
de mon crim esglayós! En aquell' hora
vaig vendre l' esperit, y barrejantse
lo foch del meu amor, al foch que crema

Digitized by Google

dintre l' infern, va flamejar pe 'ls núvols
Sant Ayman abrusat; y á ella, ma vida,
donantli 'l cor als diables la donava!
Quin patir d' aquell jorn, per altra volta
tornar l' ánima á Deu! L' angoixa meva
be ha sigut gran!... Com nostre crim! Ventura
que la esperansa del perdó 'ns conforta.
Pelegrins del amor, tres anys la terra,
nusos los peus y 'l front á vent y plujas,
recorrém jorns y nits en mitj de llansas,
de fletxas y panars; creuhant las onas,
y pe 'ls gols los torrents, y 'ls rius nedantlos;
deixant per tot gemechs ab la sanch viva!
Y entre creus y estandarts, al lluny, perduda
en mitj de la gentada, á ella veyentla
seguint lo gran estol, voltantla tristas
sas companyas de claustre, sens que puga
acostarmhi per dirli: «Oh, esposa meva,
cada jorn que se 'n va 'ns porta á la ditxa;
nostra gloria es al peu del Sant Sepulcre,
que Deu 'ns hi absoldrá! Camina, esposa!»
Y caminém, y caminém!... Mes ara
ja hi som, oh Severí! Sols cuatre pedras
fan nosa al nostre goig! Y han de ser runa,
baldament corri á dolls la sanch cristiana,
baldament caygui 'l cel sobre la terra!
Oh Deu meu, un instant no més de ditxa:
cubreixme de feridas, que una gota
de sanch tan sols me resti y qu' ella 'm duga
fins hont tu vas patir, que allí 'ls meus brassos
la estrenyin sobre 'l cor esposa meva,
y mátans si á tu 't plau als dos al' hora!

SEVERÍ, *mirant enrera.*

Serenéuvos, senyor.

Digitized by Google

ROGER

Qui son que arriban?

SEVERÍ

Es lo sant Ermitá y soldats voltantlo.

ESCENA II

ROGER, SEVERÍ, L' ERMITÁ, JOAN y SOLDATS.
Aquestos no avansan.

ERMITÁ

Roger de Venafur...

ROGER

Pare!

ERMITÁ

S' acosta
l' instant de proba pera tots; y encara
més pera tu, oh Roger.

ROGER

Senyor, manéume!
Lo repós es morir: lluytar es viure!

ERMITÁ

Se va á donar l' assalt. Las catapultas,
los ariets y las torres qu' aixecárem
esperan lo combat...

ROGER

Oh, aném!

Digitized by Google

ERMITÀ

No: escolta..
Ve de Deu aquest home, qu' ell l' envia.

JOAN

Jo so un humil cristiá, y á fé no 'm creya
guardant ramats pe 'ls fossos y murallas
poder ser grat á Jesucrist un dia.

ERMITÀ

Parleu, que vola 'l temps!

ROGER

Oh, sí!

JOAN

Anys enrera
se m' esgarriá un anyell entre las matas
que hi ha avora dels murs, y jo 'l sentía
com belava 'l pobret!... Al fi l' escolto
dintre un forat molt negre: jo que hi baixo
treyent brossas y rochs; y era una mina
que duya á la muralla més enfora.
La mina hi es encara; y si hi anessim
pochs y valents, segur qu' escalariam
l' altra muralla, y d' allí dalt la porta
que jo sé esgavellant... fóram los amos;
y... allavors... res: que 'ls nostres entrarían!

ROGER

Deu t' ha guiat!

ERMITÀ

Sols ell!

Digitized by Google

JOAN

Mes dels que pujin
molts caurán per morir, que allá 's presenta
lo cos al descubert, y ells son assobre.

ROGER, *resolt.*

Jo hi aniré, mon pare!...

ERMITÀ

Jo ho sabía!

ROGER

L' estandart de Jesús sobre ma testa,
y en l' ánima 'l seu nom!

JOAN

Jo al costat vostre!

SEVERÍ

Y jo també!

ERMITÀ

Soldats, qui de vosaltres
vol segui al caballer? Corre, seguintlo,
perill la vida, mes es Deu qui 'l porta!

SOLDAT

Jo hi vaig.

SOLDAT

Y jo.

SOLDAT

Nosaltres!

SOLDAT, *tots ho dirán.*

Tots! Nosaltres.

Digitized by Google

ROGER

Aném, companys!

ERMITÀ

Anéu! Y anéu alegres,
que entreu al Paradís, y cada gota
de sanch de vostre cos trobará en terra
sanch de Jesús, y s' unirán besantse!

ROGER

Avant fins á morir! *(Entussiasme de tothom.)*

SEVERÍ

Avant!

JOAN

Seguíume!
(Van sortint per ahont han vingut.)

ERMITÀ

Que 'us guihi Deu, mos fills!

JOAN, *ja fora.*

Aném!

SEVERÍ, *ja fora.*

Depressa!
(Remor lleugera sempre.)

ROGER

Benehíume, per Deu!
(Va á agenollarse y no arriba á ferho.)

ERMITÁ, *solemne.*

Roger, no encara.
T' ho vaig dir aquell jorn. Vora 'l sepulcre
de Jesucrist tan sols. Veshi!

Digitized by Google

SOLDATS, *dintre, més lluny.*

Aném!

SOLDATS, *idem.*

Morin!

ROGER

Als dos? *(Suplicant á mitja veu.)*

ERMITÁ

Sí.

ROGER

Donchs aném! Per las murallas!

(Surt Roger per la esquerra y l' Ermitá per la dreta.)

CAMBI DE DECORACIÓ

Digitized by Google

Nº 74 1/2

CUADRO TERCER

Las murallas de Jerusalém. A primer terme la part superior d' ellas. A la esquerra en segon terme una porta tancada que dona á una torre. Devant en segon terme 'l fosso. A la dreta 'l camp. Comensa á clarejar.

ESCENA PRIMERA

L' EMIR, CAPDILLS, UN CENTINELLA passejant per la muralla. A voltas desapareix com si seguís lo passeig més lluny. Homes estesos per la escena dormint. Lo muessin canta al lluny tres cops lo res del matí.

Alá es Alá! No hi ha altre Alá que Alá!
Desperteu, y á pregá!
Alá es Alá! No hi ha altre Alá que Alá!

(Al cantar lo muessin tercera vegada, va venint per la dreta l' Emir á peu seguit de molts dels seus capdills. S' aturan silenciosos al mitj y al finalisar lo cant l' Emir parla.)

EMIR

Tu qu' ets árbit del mon; tu que triares
lo llinatje d' Agar per fe 'l teu poble;
no consentis que may á la embestida
dels cans de Jesucrist que t' aborreixen
cayga Jerusalém, tres voltas santa,
casa d' Omar y casa de Mahoma!
Y vosaltres, ma gent, vetlleu, qu' arriba

Digitized by Google

lo combat altre cop, que aquest silenci
en lo camp enemich es com la calma
de terra y cel, pressagi de tempesta.
Avant los meus soldats.

(Passa l' Emir y 'ls seus cap á la esquerra. Després de desapareixer tothom pujarán del fons de la muralla per aquest ordre: Joan, Roger y Severí y alguns soldats més. Això molt poch á poch. Parlarán baix.)

ESCENA II

ROGER, JOAN, SEVERÍ, SOLDATS; després L' EMIR y gent cristiana y de Mahoma.

JOAN

Per aquí: en l' ombra.
No hi ha ningú. Avansém.

ROGER

Deu 'ns ajuda.
Amunt! Amunt! Sense brugit.

SEVERÍ

Jo sempre
darrera vostre. Oh mon senyor!...

JOAN

Que arriba
un enemich!

(Compareixerá 'l centinella de la esquerra y va avansant poch á poch.)

Digitized by Google

ROGER

No 'ns veu.

JOAN

Ni 'ns veurá.

(Tirántseli á sobre.)

CENTINELLA, *lluytant cos á cos.*

Alarma!

ROGER

Corremhi! *(A aussiliar á Joan.)*

SEVERÍ

Oh, sí!

JOAN, *matantlo avans que hi arrivin*

No cridará altra volta!

MAHOMETÁ, *dintre.*

Alarma!

DINTRE

Alarma!

ROGER

Avant!

JOAN

Per tot ho cridan!

(Se sent remor que creix per las duas bandas del teatre.)

ROGER

A la lluyta! Qué hi fa? També 's desperta
la nostra gent!

JOAN

Nosaltres á la porta!

Digitized by Google

ROGER, *als altres soldats qu' han pujat.*

Aquí vosaltres!

SEVERÍ, *abocantse al fosso.*

Va, pujeu! En l' ayre!

(Van pujant cristians del fosso. Mentres tant Roger, Joan y Severi van á estellar la porta de la torre. En aqueix moment compareixen mahometans de la esquerra y combaten ab los cristians que han pujat y que son en primer terme.)

MAHOMETANS

Els cristians!

MAHOMETANS

Els cristians!

CRISTIANS

Coratje!

MAHOMETANS

Morin!

MAHOMETANS

Enrera 'ls vils cristians!

CRISTIANS

Jesús ens guarda!

(Roger fa saltar la porta.)

ROGER

A terra! Fort! A terra! Ja es oberta!

JOAN

Avant!

ROGER

Avant!

Digitized by Google

SEVERÍ

Ja vinch! Senyor!

ROGER

Seguíume!...

(Cristians y mahometans combatent omplen la escena. Roger apareix sobre la torre, arrencant l' estandart de Mahoma y plantant lo de la creu.)

ROGER

Fills de Jesús! Avant! Caiga qui caiga!

EMIR

Contra d' ell, mussulmáns! Que tot se juga!

ROGER

Nostre es Jerusalém!

EMIR

Ah, no!

ROGER

Victoria!

(Los mahometans fugen derrotats al moment que un d' ells fereix á Roger.)

EMIR

L' han ferit! Per Alá!

ROGER

Ma esposa! Euda!

(Se veu caure á Roger ferit.)

CAMBI DE DECORACIÓ

Digitized by Google

CUADRO QUART

La porta d' Efrahim. Lloch ple de enderrochs de la part de dintre de Jerusalém. Es cap al tart.

ESCENA PRIMERA

ABDALLA y MUSSULMANS; FELIPÓ, BERNAT y CRISTIANS. després l' EMIR y SELIM. Per últim ISMAEL. De cop sols Abdalla y mussulmans que atravessan la escena de esquerra á dreta; corrents.

ABDALLA

Per aquí! Mahometans!

MAHOMETANS

Fugim! Que venen!

ABDALLA

Tot es perdut! Fugím! Ningú s' aturi!

(En la mateixa direcció un cop desapareguts aquestos passan Felipó, Bernat y cristians.)

FELIPÓ

Seguiume, qu' allá son!

BERNAT

A ells!

FELIPÓ

Seguiume!

Digitized by Google

BERNAT

Que no 's quedi ningú! Correu!

FELIPÓ

Depressa!

(Quan ja han desaparegut venen per la esquerra l' Emir y Selim, embolicats en mantells pobres.)

EMIR

Han passát sense véurens! Oh, vergonya
que mateix que 'ls cobarts guardo ma vida!
Ja prou fugir com míseras porugas!...
La mort primer!

SELIM

Senyor!

EMIR

Aquesta espasa
que de res m' ha valgut, l' afront la entela:
que s' amagui en mon cos tota la fulla!

SELIM, *contenintlo.*

Senyor! Oh, no!

EMIR

Tot es perdut! Res manca!

SELIM

De pedras, cert. De cors, quedan los nostres;
y á fora, per lo mon, pobles y tribus,
y la fé qu' es més forta que montanyas.
No es bravesa morir: viure es bravesa!
Fins al últim instant!...

EMIR

Donchs fins al últim!
Y si ab vida escapém, oh, per Mahoma,
que cubreixi com mar la terra un dia
la sanch dels nazarens; y fins als núvols
en montanyas s' aixequin los seus ossos,
bestias y gent, per sobre del Calvari!

SELIM

Oh, aném, senyor, aném á alsar las vilas!

EMIR

Mes com sortir, si ells son per tot!

SELIM, *per las duas bandas.*

Miréuse:
al lluny cristians! Y allá també!

EMIR

Es perduda
la vida nostra! Acorralats com feras!

ISMAEL, *de la dreta.*

Jo 't salvaré: que tu ets l' Emir.

SELIM, *perque no 'l senti ningú.*

Oh, calla!

EMIR

No sou juheu?

ISMAEL

Sí: y pobre. A casa meva
no 't cercarán.

EMIR

Juheu... y á favor nostre?...

Digitized by Google

ISMAEL

No á favor teu: contra 'ls cristians, y sempre!

SELIM

Senyor, aném!

EMIR, *ab repugnancia.*

Y aixís deuré la vida...
á un juheu? Jo!

ISMAEL, *pe 'l remor de dintre.*

No 'ls sents?... Tría.

EMIR, *volent dir que li indiqui 'l camí.*

Va: passa.

ISMAEL

Un sol instant. Qué 'm donas?

EMIR, *donantli una bossa.*

Tot quan porto:
es or.

ISMAEL

Vinga. Y marxeu.
(Los fará sortir per la dreta.)

SELIM, *ab impaciencia.*

Aném.

ISMAEL, *perque vagin devant.*

Camina.

EMIR

(Per Alá, quin afront!)
(Surt devant Selim, després l' Emir.)

ISMAEL, *surt l' últim poch á poch.*

Un, dos, tres, cuatre...
(Contant los diners.)

Digitized by Google

ESCENA II

EUDA, SOR ALDENA y SOR AMON. Venen de la esquerra. Euda va apoyada en sor Aldena. Camina penosament.

SOR ALDENA

Senyora, no ploreu!

SOR AMON

Si 'ns aturavam...

EUDA

No puch; no, no! Que 'l vuy trobar! Deixéume!
(Perque no la privin de caminar.)

SOR ALDENA

Mes hont voleu anar?

EUDA

Entre las runas!
Hont hi haja més morts dels de Mahoma,
que allí estará Roger! Senyor, tornéumel!

SOR AMON

Mes si deu esser viu! Per só 'l cadavre
no hi es en lloch!

EUDA

Es mort! Es mort! Hont siga
son cos pera besarlo!... Aném! *(Caminan.)*

Digitized by Google

SOR ALDENA

(La pobre!
Tants anys sofrint per arribá á aquest terme!
Cerca á 'n Roger y es ella qui agonitza.)

EUDA

Corrém! Corrém!

SOR ALDENA

(Si troba 'l seu cadavre
se morirá també.)

SOR AMON

Espereus. S' acosta
Severí, y ell sabrá... Veureu.

ESCENA III

EUDA, SOR ALDENA, SOR AMON y SEVERÍ

SEVERÍ, *de la dreta.*

Senyora!...

EUDA

Oh, Severí! Parleu!

SEVERÍ, *plorant.*

Que ja es guanyada
Jerusalém; y tot es alegría!

EUDA

Mes vos ploreu, per mon Roger! Diguéume,
de Roger que s' es fet!

Digitized by Google

SEVERÍ

Viu, viu, senyora!

EUDA

Qu' es viu heu dit! *(Alsant los ulls al cel.)*

SOR ALDENA

Veyeu!

SOR AMON, *al cel.*

Senyor!

SEVERÍ

Y ara
per aquí 'l portarán. *(De la dreta.)*

EUDA

Y la ferida,
Severí, qu' es mortal?

SEVERÍ, *per lo cel.*

Allá ho llegeixen.

EUDA, *perque va á caure.*

Germanas, sosteniume!

SOR ALDENA

Euda!

SEVERÍ

Jo estava
derrera d' ell y amunt, amunt seguintlo!
Escalávam lo mur, al cim ja hi éram
entre ruixat de fletxas; ell que planta
l' estandart de la creu: ja tot es nostre!
Mes un ferit darrera d' ell s' aixeca
y sa llansa li enfonsa ab tanta ira

Digitized by Google

que, ay Deu, Roger va rodolant pe 'ls fossos!
Y entre morts l' hem trobat que mort lo créyam:
mes sos ulls al mirar sols pronunciaren
lo vostre nom! Ay Deu!

SOR ALDENA, *veyent portar á Roger.*

Mireu: ja 'l duhen!

SEVERÍ

Serenéuvos, senyora! Es aquí.

ESCENA IV

EUDA, SOR ALDENA, SOR AMON, SEVERÍ y ROGER, portat per soldats en una llitera, y JOAN al costat d' ell. Venen de la dreta.

JOAN, *volent passar de llarch.*

Fora!

Qu' está en perill de mort!

EUDA

Roger! Deixéume!

(S' aturan los soldats.)

SEVERÍ

Jo no tinch cor!...

EUDA

Roger, la meva vida!

Cóm no 'm miran tos ulls! Deu meu, que 'm parli!

ROGER

Euda!

Digitized by Google

EUDA

Sa veu!

ROGER

Ma Euda!... Per qué ploras?

EUDA

Roger!

ROGER

Alégrat! Som ditxosos! Miram:
si ma cara es de goig, que no tras queixas
lo cel l' has ha escoltat! Es nostra, nostra
Jerusalém! Ja hi som!... Per fi arribárem! *(Pausa.)*
Y quín camí més llarch, ma pobre Euda!
Reposém ara 'ls dos! Jo... jo... reposo!

(Desmayantse. Quedan abrassats.)

JOAN

Severí, vá, ajudéume, que aixó 'l mata!

(Volen seguir lo camí. Euda ha quedat abrassada á Roger.)

Seguím, soldats!

SEVERÍ

Senyora... Jo us ho prego!...

SOR ALDENA

Euda!

SOR AMON

Veniu!

JOAN, *als soldats de la llitera.*

Avant!

Digitized by Google

EUDA

No, no! Ah, son rostre
es fret! Roger!

JOAN, *volent seguir.*

Senyora!...

EUDA

No! Deixéumel!

SEVERÍ

Un cubriment de cor...

JOAN

Mes si aixó dura...

EUDA

Es meu son cos! Tot meu! Tot, tot! Qui gosa
á péndremel? Que vinga!... Com las feras
jo 'l guardo, jo! Que es mon espós!
(A las monjas que la volen separar) Vosaltres
qué sabeu d' estimar! *(Als homes.)* Fora eixos tigres.
que sedejan de sanch! Com vostres cossos
no guardaren lo seu? Cobarts! Y encara
me 'l voleu pendre, á mí!? Roger, no 't deixo!
May més! May més!

ROGER, *desvariejant.*

Sí, sempre units: dos vidas!
Una, no!

EUDA

No, no, may!

ROGER, *sortint de la llitera apoyat en ella.*

Vina! *(Los altres s' hi acostan.)*
Tu sola!

Digitized by Google

JOAN

Desvarieja.

SEVERÍ, *á tothom.*

Deixéulo!

ROGER, *á Euda.*

Tu... m' aguantas.
(Donant un pas.)
Axís! Axís!... Lligats!... Quina alegria!...
Tu, la palma grogosa que 's cimbreja...
Jo... l' eura, ab set de vida, que t' abrassa! *(Altre pas)*
Aném! Aném! Adeusiau!... Escoltan
com encisats, y 's van dihent sorpresos:
Una palma y un' eura que caminan!
Mes tu no 't móus! Quinas arrels claváres!
La palma 's vol quedar prop d' un sepulcre...
L' eura tornar á las parets molsosas
de son castell de Venafur!...
(Pausa. Plora callant de cop.)
No; sempre
ab tu! Que ab tu... oh, ma patria jo respiro,
y ma llar, y mon Deu! Ves qui 'ns separa!
(Abrassantshi més fort.)

ESCENA V

EUDA, SOR ALDENA, SOR AMON, ROGER, SEVERÍ, JOAN, SOLDATS y L' ERMITÁ.

ERMITÁ

Deu vos separa!

EUDA

Oh, no!

Digitized by Google

JOAN

A la fí!

ROGER, *á Euda.*

No, anemsen!

EUDA

Oh, l' Ermitá!

(Severi y Joan tornan á Roger á la llitera.

JOAN, *á Roger.*

Senyor!

SEVERÍ, *á Roger.*

Que som á dintre
de la Santa Ciutat!

ROGER, *com despertant.*

Sí, ja ho recordo!...

SEVERÍ

Despertéuvos!

EUDA

Espós!

(Corrent á Roger quan ja es á la llitera.)

ROGER, *ab energia suprema abrassantshi.*

Units per sempre!

ERMITÁ, *imposantse.*

Com, Euda? Com, Roger? Com? A la llinda
del perdó hem arribat, y la mirada
á Satán la gireu, y no al Deu vostre?...
«Sou morts pera Jesús; y vostra vida,
jo us ho vaig dir, es sobre del Calvari,

Digitized by Google

que allí, 'ls meus fills, la redempció us espera! Euda, alséuvos! Jo ho vull; que ha arribat 'hora de perdonar! *(Euda s' alsa.)*

ROGER

Oh sí!

EUDA

El perdó que vinga!

ERMITÁ

Y ara tots al devant del Sant Sepulcre. Marxeu! *(A las monjas.)*

SOR ALDENA

Aném!

EUDA

Sí, aném!

ERMITÁ, *als de Roger.*

Seguiu: depressa!

(Surten primer ellas. Després la llitera y l' Ermitá que te una má de Roger. Los últims Severi y Joan.)

ROGER

Pare!... Perdó!...

ERMITÁ

Deu es misericordia!

CAMBI DE DECORACIÓ

Digitized by Google

CUADRO QUINT

Lo temple del Sant Sepulcre adornat pera una gran ceremonia. Es de dia. A la escena arrivan solament Joan y Severí. Després poble.

ESCENA PRIMERA

JOAN y SEVERÍ

SEVERÍ, *á mitja veu.*

Donchs que ja hi som, Joan?

JOAN

Ja hi som. Te, míra:
lo Sant Sepulcre al mitj.

SEVERÍ

Oh, com tremolo
d' alegría tot jo! Y aquí gosáren
los malvats arribar? Sembla mentida!

JOAN

L' entrarhi qué vol dir? Si ja tractavan
de encéndreho tot; y de las santas pedras
hont reposá 'l Deu home ferne engrunas...
y pols!... Y 'l vent que s' endugués lo rastre!
Si ja 'ls trobaren flamejant las teyas,
y 'ls picots á las mans! Tots ells moriren.

SEVERÍ

Quin respecte que fan aquestas cosas!

Digitized by Google

JOAN

Y ja tot es guarnit; perque ara venen
á adorar á Jesús soldats y nobles,
y prímpceps y mitrats y la gentada;
que l' Ermitá ho disposa.

SEVERÍ, *mirant cap á fora.*

Si ja 's veuhen!
(Se sent tocar las campanas.)

JOAN

Las campanas! Tant temps que no 's sentían!

SEVERÍ

Ara á Roger perdonarán. Deu vulga
tornarli la salut.

JOAN

Jo axís ho espero!

POBLE

Ja venen! *(Entra poble.)*

POBLE

Gloria á Deu!

POBLE

Ja venen!

POBLE

Gloria!

(Joan y Severí que desapareixen entre 'l poble entrarán colocats aprop de Roger.)

Digitized by Google

ESCENA II

EUDA, SOR MAHALTA, SOR ALDENA, SOR AMON, ROGER, ERMITÁ, SEVERÍ, JOAN, BERNAT, FELIPÓ, MONJAS, CABALLERS, PRÍMPCEPS, SOLDATS, POBLE, ABATS, BISBES, SACERDOTS, MONJOS, etc. Roger va portat en lo llit de campanyá, seguit de Severí y Joan; y al darrera d' aquestos Euda apoyada en sor Aldena y sor Amon y seguida per sor Mahalta y altras monjas.

ERMITÁ

En nom de Deu tot poderós! En terra
la mentida ha caigut, y eterna s' alsa
pura y radiant la veritat qu' es sola.
Adorém al Senyor sota eixa volta,
com á arch de triomf que 'l pobre mon separa
del cel esplendorós á aquells qu' esperan!
Fills de Jesús! Germans! Conciencias puras,
per la virtut ó 'ls sofriments del ánima!...
De genolls! De genolls! Que l' ampla terra,
que 'l sol, y las estrellas, y la lluna,
y 'ls cors sens termes de querubs y d' ángels
s' agenollin per sempre, sempre, sempre!
(Pausa mentres tothom se va agenollant.)
Roger de Venafur, Jesús te crida.
(Acostan lo llit al Ermitá.)

ROGER, *ab veu apagada.*

Euda!... No 't veig!...

ERMITÁ

Euda d' Uriach, acóstat.
(Las duas monjas la acostan.)

EUDA, *ab veu apagada també.*

Roger!... Roger!...

ERMITÁ

En nom del Etern Pare,
per la sanch que del Fill regá estas pedras:
jo us perdono en nom d' ell la horrible culpa!

ROGER

Pare!

EUDA

Oh, Pare!

ERMITÁ

Y si ho vol l' Etern que us lligui
com esposa y espós aquí en la terra!

ROGER

Oh!.. Deu! Jo 'm moro!

(Roger, que s' ha incorporat, cau mort.)

EUDA, *llensantse assobre d' ell.*

Ah! Roger! Ma vida!
Roger! Deu meu!... es mort! Vaig á trobarlo!

(Mor Euda sobre 'l cos de Roger. Tothom al desplomarse Roger ho ha pres com un miracle y s' aixeca ab espant.)

ERMITÁ

Deu no ha volgut unirlos en la terra.
Los uneix allá al cel! Gloria al Altíssim
per los sigles dels sigles! Gloria! Gloria!

(Tothom se torna á agenollar, pregant.)

CAMBI DE DECORACIÓ

Digitized by Google

CUADRO ÚLTIM

La iglesia del Sant Sepulcre 's transforma en la entrada del cel. Agrupacions d' ángels apareixen dintre de núvols omplint la escena. Al mitj dominantho tot resplandeix triomfant là creu del Salvador dels homes.

TELÓ

Digitized by Google

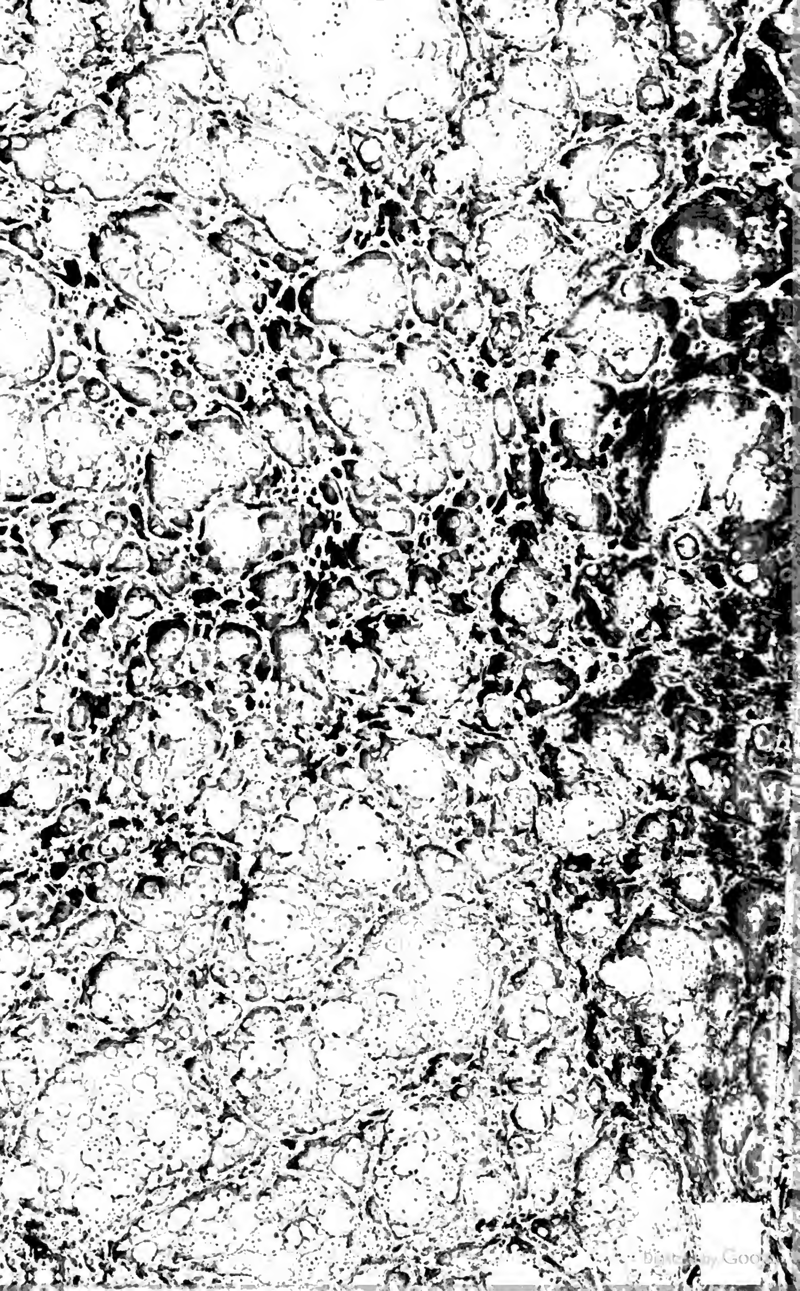
/60

Digitized by Google

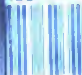
Digitized by Google

Digitized by Google

R. 5
Digitized by Google

Biblioteca de Catalunya

Adq. C-SJ4
CB. 1001225030
Top.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
BC 27

